

RAPORT Z WIZYTACJI
Profil ogólnoakademicki
(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 24 - 25 października 2015 r. na kierunku *zarządzanie*
prowadzonym na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia
o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Zarządzania Politechniki Lubelskiej**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA

członkowie:

- dr hab. Wojciech Downar - członek PKA
- dr hab. Wiesław Ciechomski - członek PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA
- Agnieszka Szyndler – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP.

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Wizytacja na Wydziale Zarządzania Politechniki Lubelskiej na kierunku *zarządzanie* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz trzeci. Ostatnia ocena programowa na tym kierunku odbyła się w roku 2010 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała PKA Nr 182/2010 z dnia 11 marca 2010 r.).

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Zespół Oceniający odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie raportu samooceny, a także dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku, Samorządem Studenckim, pracownikiem Biura Karier, przedstawicielem Kół Naukowych, z osobami i gremiami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, a także z interesariuszami zewnętrznymi - przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Przed zakończeniem się wizyty dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu poinformował władze Uczelni i jednostki na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X (I ^o)		X (II ^o)	
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X (I ^o)	X (II ^o)		
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

W odpowiedzi na raport Władze Wydziału poinformowały o podjętych działaniach naprawczych w odniesieniu do:

Kryterium 1.

- Uchwałą Nr 2/2016 z dnia 27.01.2016 r. Rada Wydziału zobowiązała Komisję ds. kształcenia oraz Komisję ds. jakości kształcenia do dokonania do końca br. przeglądu sylabusów, a cała zaktualizowana dokumentacja zostanie zamieszczona na stronie internetowej Wydziału do końca maja br. i wprowadzona od nowego roku akademickiego.
- Rada Wydziału Zarządzania dokonała przeglądu tematyki prac dyplomowych i sformułowała zalecenia w zakresie ich merytorycznej i formalnej zgodności z efektami kształcenia dla kierunku *zarządzanie*. Zatwierdzone tematy prac magisterskich zostały

przekazane promotorom do realizacji w semestrze zimowym (w Załączniku 2 przedstawiono tylko listę 34 tematów dla stacjonarnych studiów II stopnia) oraz zobowiązano Kierowników Katedr do ścisłego nadzoru nad zgodnością tematyki tych prac z zakładanymi efektami kształcenia.

- Uchwała Nr 3/2016 z dnia 27.01.2016 r. w sprawie określenia zasad ustalania różnic programowych oraz warunków ich uzupełniania przez studentów studiów II stopnia na kierunku *zarządzanie*, Rada Wydziału zobowiązała Komisję Rekrutacyjną Wydziału Zarządzania do opracowania zasad ustalania różnic programowych dla kandydatów na studia II stopnia na kierunek *zarządzanie* prowadzony na tym Wydziale, z terminem realizacji do 28 lutego br. Zasady te, w tym dotyczące uzupełniania różnic programowych, będą możliwe do oceny po ogłoszeniu zmian w uchwale rekrutacyjnej na rok 2016/2017.
- Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 27.01.2016 r. zobowiązała Kierowników Katedr do przeglądu planu zadań dydaktycznych jednostek, pod kątem obsady zajęć z *Seminarium dyplomowego*, z zaleceniem zmniejszenia liczby osób spoza Uczelni i powierzania promotorstwa samodzielnym pracownikom naukowo-dydaktycznym.
- organizacja zajęć realizowanych w Wyższej Szkole Biznesu i Administracji w Łukowie, Wyższej Szkole Społeczno-Gospodarczej w Przeworsku, Wyższej Szkole bezpieczeństwa w Przemyślu oraz Wyższej Szkole Ekonomicznej w Stalowej Woli w ramach współpracy i porozumień, *co mogłoby sugerować istnienie ośrodków kształcenia poza siedzibą*, została zakończona, a studenci *złożyli oświadczenia potwierdzające ich wiedzę nt. formy organizacji zajęć zgodnej z regulacjami MNiSW*.

Kryterium 2.

W trakcie wizytacji ustalono, iż wymagania w zakresie minimum kadrowego nie są spełnione, bowiem do tego minimum zaliczono 5 osób z tytułem naukowym profesora lub stopnie naukowym doktora habilitowanego oraz 6 doktorów wskazanych w cz. I Załącznika do Uchwały. Do tego minimum nie zaliczono osoby wskazanej w cz. II Załącznika do Uchwały, ponieważ jego dorobek naukowy nie jest związany z dyscypliną *nauki o zarządzaniu*, do której przypisane zostały kierunkowe efekty kształcenia. Ponadto nie zapewniono właściwej obsady zajęć dydaktycznych, w tym powierzanie prowadzenia wykładów przez osoby, które nie posiadają stopnia naukowego doktor.

W odpowiedzi na raport z wizytacji Władze Uczelni przedstawiły ponownie dorobek osoby niezaliczonej do minimum kadrowej. Jego analiza wskazuje, że może być zaliczony do minimum kadrowego na studiach II stopnia.

Poinformowano również, iż kierownicy katedr zostali zobowiązani do szczegółowej analizy obsady zajęć dydaktycznych, ze wskazaniem aby zajęcia dydaktyczne były powierzane zgodnie z posiadanym dorobkiem naukowym, a także iż zrezygnowano z powierzania wykładów nauczycielom akademickim, którzy nie posiadają co najmniej stopnia naukowego doktora.

Powyższe działania i deklaracje Władz Wydziału pozwalają podnieść ocenę dla kryterium 1 dla studiów II stopnia z oceny „częściowo” na „w pełni” oraz kryterium 2 – z oceny „znacząco na „w pełni

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 1 – ocena: w pełni (I^o) / częściowo (II°)

Wydział Zarządzania ma określone główne kierunki rozwoju w strategii Wydziału. W kierunkach rozwoju Wydział uwzględnia takie priorytety jak m.in.: prowadzenie badań naukowych, współpraca z otoczeniem, transfer wiedzy do otoczenia, dostosowanie procesu kształcenia do potrzeb rynku pracy, itp. Kierunek „zarządzanie” został przypisany do obszaru nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych i dyscyplin: nauk o zarządzaniu oraz ekonomii. Przypisanie kierunku do dziedziny i dyscyplin naukowych jest prawidłowe, odpowiada sformułowanym kierunkowym efektom kształcenia.

Na studiach I oraz II stopnia na ogół treści programowe, formy zajęć, jak również metody dydaktyczne umożliwiają realizację założonych efektów przedmiotowych i kierunkowych. W pojedynczych przypadkach nieściśle zaliczono do metod dydaktycznych sprzęt wykorzystywany w procesie dydaktycznym. Również sposoby weryfikacji efektów kształcenia nie budzą istotnych zastrzeżeń. Mankamentem jest natomiast niezgodność tematyki prac magisterskich z efektami kierunku „zarządzanie”.

Na studiach I stopnia system ECTS określa w sposób właściwy nakład pracy studenta. Tryb i warunki rekrutacji, są prawidłowe. Stosowane metody umożliwiają weryfikację zarówno wiedzy, jak również umiejętności oraz kompetencji społecznych. Stosowany system oceny, zarówno na studiach I, jak i II stopnia jest opisany i przejrzysty, a wymagania wobec studentów są wystandaryzowane. Studenci mają dobrą informację o efektach kształcenia i sposobie oceniania (m.in. regulamin studiów, sylabusy), które są dostępne na stronie internetowej.

Na studiach II stopnia, przy ogólnie prawidłowym programie kształcenia, pewne wątpliwości budzi dobór przedmiotów dla specjalności „Informatyka w Zarządzaniu”, bowiem niektóre z przedmiotów mają charakter przedmiotów typowo informatycznych (m.in.: „Systemy baz danych”, „Budowa i eksploatacja sieci komputerowych”, Systemy operacyjne komputerów”). Ponadto dla dwóch specjalności nie jest spełniony warunek określony w § 4 ust. 5 rozporządzenia MNiSW z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, zgodnie z którym program studiów dla kierunku o profilu ogólnoakademickim obejmuje moduły zajęć powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z tym kierunkiem studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS w toku studiów (tj. 60). Ponadto stosowane praktyki w odniesieniu do studentów II stopnia powinny uwzględniać różnice programowe dla osób spoza dyscyplin związanych z kierunkiem „zarządzanie”.

Prowadzenie kształcenia poza siedzibą Uczelni jest niezgodne z przepisami ustawy „Prawo o

szkolnictwie wyższym”, a dotyczy to kształcenia na studiach niestacjonarnych II stopnia już od wielu lat, tj. od 2009 roku. Aktualnie w roku 2015/2016 obejmuje ono 251 studentów (w Łukowie – 47, Przeworsku – 119, Przemyślu – 60 oraz Stalowej Woli – 29 studentów).

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 1

W kontekście uwag dotyczących powyższego kryterium wskazane jest:

- a) dokonanie przeglądu sylabusów pod kątem stosowanych metod dydaktycznych, jak również metod weryfikacji, szczególnie z zakresu kompetencji społecznych,
- b) dokonanie przeglądu aktualnie realizowanej tematyki prac dyplomowych pod kątem zgodności z efektami kształcenia kierunku „zarządzanie”,
- c) uzupełnienie brakującej liczby punktów ECTS za moduły zajęć powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z tym kierunkiem studiów, jak również dokonanie przeglądu wskaźników ilościowych (punktacja ECTS) dla kierunku, ze względu na niespójność informacji wynikającej z sylabusów oraz zamieszczonej w raporcie samooceny,
- d) wprowadzenie praktyki polegającej na określaniu i uzupełnianiu różnic programowych dla studentów II stopnia, którzy ukończyli pokrewne kierunków studiów,
- e) dokonanie przeglądu obsady seminarium dyplomowego na studiach II stopnia,
- f) ze względu na stosunkowo dużą liczbę studentów przyjeżdżających sfinalizowanie prace nad uruchomieniem regularnego potoku obcojęzycznego na kierunku „zarządzanie”,
- g) uzupełnienie programu studiów o obowiązkowe zajęcia z wychowania fizycznego na studiach niestacjonarnych I i II stopnia, oraz
- h) Całkowita likwidacja kształcenia poza siedzibą Uczelni studiów II stopnia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju Uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

Studia na kierunku *zarządzanie* odpowiadają założeniom strategii Wydziału Zarządzania. Ich koncepcja, podlegająca stałemu rozwojowi, w tym także przez zewnętrzne akty prawne o charakterze strategicznym, co umożliwia łączenie wiedzy z obszaru nauk o zarządzaniu i umiejętności, dostosowania jest do zmieniających się wymagań rynku pracy. Plany studiów i treści programowe poszczególnych przedmiotów zapewniają powiązanie wiedzy z dyscypliny „nauki o zarządzaniu” z wiedzą z zakresu innych dyscyplin z obszaru nauk ekonomicznych, a także, biorąc pod uwagę specyfikę kierunku na Uczelni technicznej, z elementami dyscyplin nauk technicznych pozwalającymi zdobyć bardziej szczegółową, profilowaną wiedzę specjalistyczną i praktyczną. Uwzględnia to postulat kształcenia uniwersalnego i odpowiadającego na potrzeby zmieniających się dynamicznie warunków gospodarczych, politycznych i kulturowych, a także jest próbą odpowiedzi na bieżące wyzwania rynku pracy.

Wydział już w 2009 roku rozpoczął kształcenia poza siedzibą Uczelni na niestacjonarnych studiach II stopnia. W roku akademickim 2015/2016 kształcenie to obejmuje 251 studentów w następujących miastach: Łukowie – 47 studentów, Przeworsku – 115 studentów, Przemyślu – 60 studentów oraz w Stalowej Woli – 29 studentów (tylko I semestr).

Prowadzenie kształcenia poza siedzibą Uczelni jest niezgodne z przepisami ustawy „Prawem o szkolnictwie wyższym”, które przewiduje dla takiego prowadzenia tego typu kształcenia utworzenie podstawowej jednostki dydaktycznej. Z pisemnych wyjaśnień Władz Wydziału przedstawionych w czasie wizytacji (pismo Z/206/2015 z dnia 24.10.2015) wynika, że „biorą pod uwagę uwarunkowania regionalne, zwłaszcza odnośnie czasu dojazdu oraz uwzględniając prośby studentów, okresowo zajęcia dydaktyczne nie wymagające wspomagania technicznego, prowadzone były w niektórych z tych miejscowości. (...) Pozostałe zjazdy odbędą się w Lublinie w terminach poniżej”. Przedstawiono plan zajęć w Lublinie na 9 terminów zjazdów sobotnio-niedzielnym. W dniu 5-6 grudnia 2015 roku zaplanowane zajęcia dla grup „zamiejscowych” nie odbywały się w siedzibie Uczelni w Lublinie. Na ten zjazd nie przyjechał ani jeden student (z 251 studentów). Powyższe należy zatem ocenić negatywnie, a wyjaśnienia władz Wydziału są zatem niewystarczające.

Ocena spełnienia kryterium 1.1 - w pełni (I^o) / częściowo (II°)

Prowadzenie kształcenia poza siedzibą Uczelni jest niezgodne z przepisami ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”

1.2. Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i

dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

Wydział określił główne kierunki rozwoju w dokumencie „Strategia rozwoju Wydziału Zarządzania na lata 2014 – 2019”. Kierunki te zakładają szeroką współpracę z otoczeniem społeczno – gospodarczym, jak również podejmowanie działań w zakresie komercjalizacji prowadzonych badań. Kierunki te obejmują w szczególności podejmowanie działań w zakresie m.in.: prowadzenia innowacyjnych, interdyscyplinarnych badań naukowych, zapewnienia transferu wiedzy i innowacji do gospodarki przy współpracy z różnymi jednostkami otoczenia. W kierunkach rozwoju Wydział podkreśla otwartość na współpracę w ramach różnych form (m.in. konsorcja), szczególnie z biznesem oraz administracją według zasady potrójnej helisy.

Ponadto deklarowane kierunki rozwoju oraz stosowane na Wydziale praktyki świadczą również o współpracy Wydziału w zakresie programu kształcenia i dostosowania go do potrzeb rynku pracy. O realizacji tych kierunków działania świadczy współpraca Wydziału z kluczowymi podmiotami dla regionalnego rynku pracy, takimi jak: Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, Pracodawcy Lubelszczyzny „Lewiatan”, Lubelska Izba Gospodarcza, Wschodni Klaster ICT oraz Klaster Instytucji Otoczenia Biznesu.

Ocena spełnienia kryterium 1.2 – w pełni

Można stwierdzić, że plany w ww. zakresie uwzględniają takie tendencje w prowadzeniu badań jak interdyscyplinarność, możliwość komercjalizacji, współpraca z otoczeniem polegająca na budowaniu relacji Wydział – biznes – administracja publiczna. Takie postrzeganie badań jest zgodne z tendencjami jakie zachodzą w naukach ekonomicznych również w dyscyplinach ekonomia i nauki o zarządzaniu.

1.3. Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

Wydział Zarządzania przyporządkował efekty kształcenia dla kierunku „zarządzanie” do obszaru nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinach: nauki o zarządzaniu oraz ekonomii (Uchwała Nr 26/2012/IV Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku „zarządzanie”, prowadzonych w Wydziale Zarządzania). W opisie kierunkowych efektów kształcenia, zarówno na studiach I, jak i II stopnia, większość tematyki stanowią zagadnienia z nauk o zarządzaniu. Niektóre z efektów kształcenia odnoszą się do zagadnień ekonomicznych, głównie mikroekonomii. W niewielkim stopniu występują w opisie efektów kształcenia zagadnienia z dziedzin pokrewnych (finanse, prawo, informatyka). Można stwierdzić, że Wydział prawidłowo przypisał efekty kształcenia kierunku „zarządzanie” do obszaru, dziedziny i dyscyplin naukowych. Dyscypliny te mają odzwierciedlenie w opisie efektów kształcenia studiów I i II stopnia.

Zintegrowany system informacji o szkolnictwie wyższym POL-on w części dotyczącej opisu kierunku zawiera informacje o przypisaniu kierunkowych efektów do dyscyplin. Kierunek zarządzanie – studia I i II stopnia są przypisane tylko jednej dyscypliny: nauki o zarządzaniu. Powyższą informację należy uzupełnić o dyscyplinę ekonomia, tak aby informacje w systemie POL-on były zgodne ze stanem faktycznym.

Ocena spełnienia kryterium 1.3 – w pełni

Wydział prawidłowo przypisał efekty kształcenia kierunku „zarządzanie” do obszaru, dziedziny i dyscyplin naukowych. Dyscypliny te mają odzwierciedlenie w opisie efektów kształcenia studiów I i II stopnia. Należy tylko uzupełnić informacje w systemie POL-on o dyscyplinę ekonomia, tak aby informacje tam prezentowane były zgodne ze stanem faktycznym.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w

przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

Uczelnie określiła efekty kształcenia dla kierunku „zarządzanie” I oraz II stopnia w drodze Uchwały Nr 26/2012/IV Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku „zarządzanie”, prowadzonych w Wydziale Zarządzania.

Efekty są wyodrębnione z obszaru nauk społecznych, w części dotyczącej profilu ogólnoakademickiego. Przy wyodrębnieniu wykorzystano wszystkie efekty obszarowe z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na studiach II stopnia, a na studiach I stopnia uwzględniono 6 efektów z zakresu kompetencji społecznych (bez efektu S1A_K07).

Łącznie na studiach I stopnia sformułowanych zostało 50 efektów (W-19, U-21, K-10) oraz na studiach II stopnia 51 (W-18, U-23, K-10).

Na poziomie przedmiotów efekty szczegółowe określone są w sylabusach. Do każdego przedmiotu określonych jest średnio po 5-9 efektów. W pojedynczych przypadkach określono więcej efektów (np. „Komputerowe systemy zarządzania przedsiębiorstwem” – 16 efektów, ale są one szczegółowe, możliwe do zweryfikowania).

Efekty przedmiotowe (szczegółowe) mają brzmienie na ogół konkretne, pokazujące specyfikę treści danego przedmiotu. W sylabusach w części: „Macierz efektów kształcenia” pokazane są odniesienia efektu przedmiotowego do kierunkowego. Odniesienia te są logiczne, merytorycznie uzasadnione. Zestawienie tych zależności znajduje się w macyry efektów kształcenia. Matryca dobrze pokazuje zależności efekt/przedmiot. Każdy efekt kierunkowy jest realizowany przez kilka (kilkanaście) przedmiotów. W każdym przypadku zaznaczony jest stopień realizacji efektu kierunkowego przez dany przedmiot.

W pojedynczych przypadkach kwalifikacja efektu do kompetencji społecznych wydaje się być nieuzasadniona, np.: dla przedmiotu „Procesy informacyjne w zarządzaniu” – efekt przedmiotowy EK6 „potrafi dokonać diagnozy barier społecznych w procesie komunikacji oraz je eliminować” powinien być zaliczony do umiejętności.

Wśród efektów są również te nawiązujące do zdobywania wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia pracy badawczej, dobrze nawiązujące do specyfiki badawczej profilu ogólnoakademickiego (np. na I stopniu „zna typowe metody badań w poszczególnych obszarach działalności przedsiębiorstwa /.../ i na II stopniu: „zna zaawansowane metody badań i rozwiązywania problemów w poszczególnych obszarach działalności organizacji i jej otoczenia, zna podstawy metodologii badań naukowych /.../”, „identyfikuje i formułuje (strukturalizuje) problemy badawcze”, itp.).

Można więc stwierdzić, że zakładane efekty kształcenia uwzględniają zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy oraz w dalszej edukacji.

Podczas pierwszych zajęć w semestrze, studenci kierunku *zarządzanie*, zapoznają się z sylabusami przedmiotów, które zawierają zakładane efekty kształcenia. Sylabusy są również dostępne dla studentów za pośrednictwem strony internetowej Wydziału Zarządzania

Podsumowując, zakładane efekty kształcenia uwzględniają zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy oraz w dalszej edukacji..

Według studentów efekty kształcenia, jakie powinni osiągnąć po zakończeniu danego przedmiotu, są wyrażone w sposób przejrzysty. W opinii studentów efekty kształcenia uwzględniają zdobywanie pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych.

Ocena spełnienia kryterium 1.4 - w pełni

Podsumowując, zakładane efekty kształcenia uwzględniają zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy oraz w dalszej edukacji.

1.5. Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonego dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

Nie dotyczy

1.5.2. Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

Treści programowe dla ocenianego kierunku są uwzględnione w strukturze planu studiów (podział na moduły) oraz w opisie każdego przedmiotu (sylabusy). W planie studiów znajduje się kilka głównych modułów, a w skład niektórych wchodzi jeszcze kolejne moduły (stanowiące grupę przedmiotów). Na studiach I stopnia główne moduły to: przedmioty ogólnouniwersyteckie, moduł przedmiotów podstawowych obowiązkowych, moduł przedmiotów z zakresu organizacji produkcji, moduł przedmiotów informatycznych oraz moduły obieralne. W skład modułów obieralnych wchodzi: moduł przedmiotów ogólnospołecznych, moduł przedmiotów z zarządzania, moduł przedmiotów marketingowych, moduł przedmiotów ekonomicznych, moduł przedmiotów finansowych, moduł przedmiotów ilościowych oraz moduł dyplomowania. Plan studiów nie przewiduje podziału na specjalności. Największą liczbę godzin oraz punktów ECTS student otrzymuje za moduł przedmiotów podstawowych (aż 1.245 godzin (na studiach stacjonarnych) oraz 95 punktów ECTS). W skład tego modułu wchodzi 25 przedmiotów, które bezpośrednio lub pośrednio odnoszą się do dyscyplin, do których przypisane są efekty kształcenia. Wśród tych przedmiotów dominują przedmioty z zakresu nauk o zarządzaniu, w mniejszym stopniu z ekonomii i finansów. Struktura planu studiów jest prawidłowa. Zapewnia zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu zarządzania i nauk ekonomicznych oraz umożliwia poszerzenie wiedzy podstawowej na przedmiotach obieralnych.

Na studiach II stopnia układ modułów jest podobny, z tym, że studenci mają do wyboru 7 specjalności: „Przedsiębiorczość i Marketing”, „Informatyka w Zarządzaniu”, „Zarządzanie Rozwojem Regionalnym”, „Zarządzanie bezpieczeństwem”, „Gospodarka elektroniczna”, „Zarządzanie logistyczne w przedsiębiorstwie” oraz „Zarządzanie finansami”. Podobnie jak na I stopniu dominują przedmioty podstawowe (990 h), jak również przedmioty z modułów specjalnościowych (po 435 h). Struktura taka, jak również dobór przedmiotów podstawowych jest właściwy, związany z efektami kształcenia dla kierunku „zarządzanie”.

Pewne wątpliwości budzi dobór przedmiotów dla specjalności „Informatyka w Zarządzaniu”, bowiem niektóre z przedmiotów mają charakter przedmiotów informatycznych (m.in.: „Systemy baz danych”, „Budowa i eksploatacja sieci komputerowych”, „Systemy operacyjne komputerów”), przez co profil specjalności i przedmiotowe efekty odnosi się w większym stopniu do dyscypliny informatyka, niż nauki o zarządzaniu.

Treści przedmiotów opisane w sylabusach sporządzone są odrębnie dla każdej z form zajęć (m.in. dla wykładów, ćwiczeń, laboratoriów). Treści programowe określone są na ogół szczegółowo, w sposób zwięzły, odpowiadający nazwie i efektom danego przedmiotu. Dobrym rozwiązaniem z punktu widzenia weryfikacji efektów przedmiotowych jest zaznaczenie w sylabusie, które efekty przedmiotowe realizuje opisana tematyka przedmiotu.

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia

lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

Stosowane na poszczególnych przedmiotach metody dydaktyczne opisane są w sylabusie. Wśród najczęściej stosowanych metod zarówno na I, jak i na II stopniu znajdują się: dyskusja, opisy przypadków, praca w grupach, moderowane dyskusje dydaktyczne, film dydaktyczny, projekt wdrożeniowy, ankieta badawcza, metoda projektów, zadania do samodzielnego rozwiązania, analiza i interpretacja tekstów źródłowych, itd.. Występują również metody, które są dedykowane do konkretnego przedmiotu, uwzględniające jego specyfikę, np. prezentacja z elementami projektu techniczno – ekonomicznego (biznes plan), projekt – analiza finansów wybranej jednostki samorządu terytorialnego czy projektowanie oraz symulacja komputerowa opracowanych projektów w ramach laboratorium.

Wątpliwości budzi zaliczenie do metod dydaktycznych narzędzi (przedmiotów), które są pomocne w prowadzeniu zajęć, np. podręczniki akademickie i materiały pomocnicze, zestaw komputerowy, rzutnik multimedialny, obowiązujące akty normatywne. Wśród metod dydaktycznych znajduje się również wiele metod aktywizujących, które skłaniają studenta, również do pracy własnej. Wiele z określonych w sylabusach metod pomaga w nabyciu umiejętności związanych z przygotowywaniem się do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, w tym stosowanie metod badawczych czy opracowanie i prezentacja wyników badań (np. na przedmiocie „Metodyka diagnozowania przedsiębiorstwa” czy na przedmiocie „Technologie informacyjne”).

Na ocenianym kierunku stosowane metody kształcenia to: wykłady, ćwiczenia audytoryjne i laboratoryjne oraz zajęcia projektowe. W opinii studentów ww. metody nauczania uwzględniają samodzielne uczenie się. Stosowanymi formami aktywizacji studentów jest przygotowywanie opracowań na zadany lub wybrany przez studenta temat i późniejsza prezentacja efektów swojej pracy na forum grupy. Metody oceny stosowane na ocenianym kierunku to: testy, kolokwia, egzaminy w formie pisemnej i ustnej. W opinii studentów metody te pozwalają na sprawdzenie osiągniętych efektów kształcenia.

Studenci kierunku *zarządzanie* czują się dobrze przygotowani do wykonywania zawodu oraz do prowadzenia badań. Przygotowywanie do pracy badawczej odbywa się głównie poprzez uczestnictwo w działalności kół naukowych na wydziale. Na Wydziale Zarządzania działają 3 koła związane z kierunkiem *Zarządzanie*: Koło Naukowe Menadżerów, Koło Naukowe Etyki Biznesu „Etos”, Koło Naukowe Zastosowań Informatyki. Studenci w szczególności studiów II stopnia są włączani w badania naukowe poprzez udział w konferencjach oraz publikacje artykułów w materiałach pokonferencyjnych.

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

Na kierunku „*zarządzanie*” studiów I stopnia kształcenie trwa 6 semestrów. W toku studiów student ma 2.300 h kontaktowych na studiach stacjonarnych oraz 1.175 h na studiach niestacjonarnych. Na studiach II stopnia student ma 1.545 h kontaktowych na studiach stacjonarnych oraz 770 h na niestacjonarnych. Łączna liczba punktów ECTS w toku studiów wynosi 180 na I stopniu oraz 120 na II stopniu. Czas trwania kształcenia oraz przewidziany w programie studiów łączny nakład pracy na poszczególnych przedmiotach jest wystarczający do zrealizowania efektów kształcenia i zakładanych treści programowych dla kierunku „*zarządzanie*”.

1.5.5. Punkcja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w Uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

Jednostka w programie studiów określiła wszystkie podstawowe wskaźniki związane z punkcją ECTS przewidziane w przepisach prawa.

Na studiach I stopnia na ocenianym kierunku za zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela student otrzymuje 91 punktów na studiach stacjonarnych oraz 46,2 punktu na studiach niestacjonarnych. Na studiach II stopnia liczba punktów wynosi odpowiednio 61,2 (studia stacjonarne) oraz 31,4 (studia niestacjonarne). Wydział określił ww. liczbę punktów ECTS dla każdego przedmiotu w sylabusie. Powyższe liczby stanowią sumy punktów za zajęcia kontaktowe ze wszystkich przedmiotów.

Wielkości te są ustalone prawidłowo, na realnym poziomie, odpowiadającym rzeczywistej liczbie godzin kontaktowych w toku studiów.

Na studiach I stopnia łączna liczba punktów ECTS jaką student utrzymuje za przedmioty z zakresu nauk podstawowych właściwych dla ocenianego kierunku wynosi 58, a na studiach II stopnia 43 punkty. Liczba ta została ustalana w oparciu o wybrane przedmioty (odpowiednio 15 oraz 12 przedmiotów) z modułu przedmiotów podstawowych obowiązkowych. Wybrane przedmioty stanowią dobrą podstawę wiedzy z dyscyplin związanych z efektami kształcenia dla kierunku „zarządzanie”.

Za zajęcia o charakterze praktycznym, w tym zajęcia laboratoryjne, warsztatowe i projektowe student studiów I stopnia otrzymuje 52 punkty, a na studiach II stopnia liczba ta wynosi 17. Liczba ta jest określona nakładem pracy z wybranych, wskazanych w programie studiów przedmiotów. **Jednak analiza sylabusów wskazuje, że w strukturze punktów ECTS z poszczególnych przedmiotów przewidziano również nakład pracy za zajęcia o charakterze praktycznym z innych, niewskazanych przedmiotów.** Należałoby to uspołnić, tym bardziej, że liczba punktów na studiach II stopnia wydaje się być stosunkowo niska, biorąc pod uwagę formy, treści i metody dydaktyczne poszczególnych przedmiotów.

Za niezwiązane z kierunkiem studiów zajęcia ogólnouczelniane lub zajęcia na innym kierunku studiów student zarówno na studiach I, jak i II stopnia otrzymuje po 2 punkty. Wielkość ta jest ustalona poprawnie, obejmując takie zajęcia jak „Ochrona własności intelektualnej”, „Podstawy normalizacji” oraz „Wprowadzenie na rynek pracy”.

Za zajęcia z obszarów nauk humanistycznych i nauk społecznych student otrzymuje 6 punktów na studiach I stopnia za zajęcia w ramach przedmiotów ogólnospołecznych („Socjologia pracy i organizacji”, „Podstawy psychologii i socjologii”, „Etykieta menedżera”, „Filozofia przedsiębiorczości”). Na studiach II stopnia liczba punktów wynosi 5 i obejmuje dwa przedmioty: „Etyka w zarządzaniu” oraz „Stres zawodowy”. Liczby te określone są prawidłowo, w wymaganej wysokości.

Wydział określił również liczbę punktów za zajęcia z wychowania fizycznego: dwa punkty na studiach I stopnia stacjonarnych, natomiast w pozostałych przypadkach brak jest zajęć z wychowania fizycznego w programie studiów. Zajęcia te powinny być ujęte w programie studiów jako obowiązkowe.

Za praktyki zawodowe student otrzymuje 4 punkty na studiach I stopnia. Na studiach II stopnia praktyki zawodowe nie są przewidziane w planie studiów.

Za zajęcia z języka obcego student otrzymuje 8 punktów na studiach I stopnia oraz 4 na studiach II stopnia.

Na poziomie przedmiotów nakład pracy studenta został określony w sylabusach w części „Obciążenie pracą studenta”. Określony nakład pracy obejmuje wszystkie podstawowe elementy nakładu pracy studenta (m.in.: godziny kontaktowe z wykładowcą, udział w wykładach, w ćwiczeniach, praca własna studenta, liczba punktów ECTS uzyskiwana podczas zajęć wymagających bezpośredniego udziału wykładowcy oraz liczba punktów ECTS w ramach zajęć o charakterze praktycznym (ćwiczenia, laboratoria, projekty). Nakład pracy studenta na poziomie przedmiotów nie budzi wątpliwości.

Wydział przedstawił dokładną strukturę punktów ECTS z modułów oraz przedmiotów powiązanych z prowadzonymi w Uczelni badaniami naukowymi w dziedzinach nauki związanych z ocenianym kierunkiem. Działalność naukowo-badawcza Wydziału koncentruje się na zagadnieniach dyscypliny nauk o zarządzaniu oraz ekonomii, nawiązując również do pokrewnych zagadnień społecznych oraz technologicznych związanych z *zarządzaniem*.

Na I stopniu do modułów związanych z prowadzonymi badaniami został zaliczony moduł przedmiotów z zarządzania, moduł przedmiotów ekonomicznych oraz moduł dyplomowania. Szczegółowy wykaz przedmiotów wskazuje, że są one powiązane z prowadzonymi badaniami. Łączna liczba punktów ECTS, którą student otrzymuje za ww. moduły wynosi 101 (zarówno dla studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych), co stanowi więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.

Analogicznie na II stopniu do modułów związanych z prowadzonymi badaniami zostały zaliczone moduły: przedmiotów z zarządzania, ekonomiczny oraz dyplomowania. Liczba punktów ECTS z ww. modułów różni się nieznacznie w zależności od specjalności i wynosi od 55 do 70 punktów ECTS. Dobór przedmiotów w poszczególnych modułach jest zgodny z kierunkami prowadzonych badań, jednak liczba punktów ECTS dla niektórych specjalności jest niewystarczająca („Gospodarka elektroniczna” – łącznie w toku studiów 55 punktów oraz „Informatyka w zarządzaniu” – 56 punkty). Dla studentów studiujących na tych specjalnościach nie jest spełniony warunek określony w § 4, ust. 5 rozporządzenia

MNiSW z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, który wymaga, zgodnie z którym program studiów dla kierunku o profilu ogólnoakademickim obejmuje moduły zajęć powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z tym kierunkiem studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS w toku studiów (tj. 60).

Pozostałe warunki związane z punktacją ECTS są zgodne z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa.

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

Plan studiów na kierunku „zarządzanie” przewiduje wybór modułów studiów przez studenta. Na I stopniu student ma możliwość wyboru przedmiotów w ramach bloków obieralnych oraz modułu dyplomowania (łącznie 54 punktów) oraz wybiera język obcy (8 punktów). Łącznie stanowi to 62 punkty ECTS, tj. 34,4% łącznej liczby punktów w toku studiów. Na studiach II stopnia student ma możliwość wyboru spośród modułów obieralnych (specjalnościowych) 27 punktów, modułu dyplomowania (22 punkty) oraz języka obcego (4 punkty). Łącznie stanowi to 53 punkty, tj. 44% łącznej liczby punktów w toku studiów. Jednostka zapewnia zatem możliwość wyboru modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% łącznej liczby punktów ECTS.

Przedmioty do wyboru są realizowane w semestrze I (na studiach I stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych) oraz w ramach specjalności (na studiach II stopnia). Studenci zwrócili uwagę, iż mają realny wpływ na wybór przedmiotów z bloków obieralnych oraz specjalności. Z uwagi na dużą liczbę studentów na każdym z lat, nie mają oni problemu z zapisywaniem się na wybrany przedmiot. Każdy moduł przedmiotów do wyboru zawiera 2 przedmioty do wyboru, z których wybierany jest jeden (na studiach I stopnia). Wybrane przez studentów przedmioty oraz specjalności są później realizowane zgodnie z ich wyborem. Nie istnieją jednolite i ustandaryzowane zasady wyboru, jednak studenci nie zgłaszali jakichkolwiek uwag do obecnego sposobu wyboru przedmiotów i specjalności.

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

Formy zajęć dydaktycznych określone są w sylabusach przedmiotów. W programie studiów na kierunku „zarządzanie” występują następujące formy zajęć: wykłady, ćwiczenia, laboratoria / seminaria oraz zajęcia projektowe. W strukturze form zajęć wykłady stanowią w zależności od poziomu i trybu studiów od 39,3% do 45,5%, ćwiczenia od 34% do 39%, laboratoria i seminaria od 8,7% do 13,7% oraz zajęcia projektowe od 6,5% do 12,6%. W programie studiów dominują zajęcia aktywne (ponad połowa zajęć). Taka struktura form zajęć nie budzi wątpliwości, jest adekwatna do profilu ogólnoakademickiego.

Formy zajęć i ich struktura na ocenianym kierunku w pełni sprzyjają realizacji założonych efektów kształcenia, zarówno przedmiotowych, jak również kierunkowych. Aktywizujące formy zajęć, w szczególności zajęcia laboratoryjne, seminaryjne oraz projektowe zapewniają również uzyskanie kompetencji niezbędnych w działalności badawczej.

Wydział nie prowadzi zajęć na platformie e-learningowej.

Organizacja zajęć na kierunku „zarządzanie” nie budzi zastrzeżeń. Na studiach stacjonarnych zajęcia odbywają się w blokach 2 godzinnych. Na studiach niestacjonarnych są to bloki 1,5 godzinne, z przerwami pięciominutowymi. Zajęcia odbywają się na 10 zjazdach. Zajęcia ułożone są od godziny 8:00 nawet do 19:35, w stałych godzinach na każdym zjeździe. Zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych nie stwierdzono nadmiernego blokowania zajęć, jak również nadmiernej liczby okienek (występują w pojedynczych przypadkach).

Na organizację zajęć ma również wpływ liczebność grup. Zarówno na studiach I, jak i II stopnia grupy wykładowe, w zależności od formy studiów i roku liczą max. 87 osób. Grupy ćwiczeniowe liczą do 30 studentów. W pojedynczych przypadkach liczebność wynosi ponad 30 osób (31 i 36 studentów).

Grupy laboratoryjne i projektowe liczą do 18 osób. Liczebność grup nie stanowi przeszkody w sprawnej realizacji procesu kształcenia oraz osiągnięcia efektów kształcenia.

W opinii studentów harmonogram zajęć jest publikowany z odpowiednim wyprzedzeniem, a wszelkie nagłe zmiany zachodzące w harmonogramie są niezależne od władz Uczelni. Długość przerw oraz sposób organizacji zajęć jest w opinii studentów odpowiedni i zgodny z charakterem kierunku. Grupy ćwiczeniowe liczą po ok. 25-30 osób, natomiast lektoraty z języków obcych odbywają się w grupach 15-20 osobowych. Studenci zwrócili uwagę, iż zdarzają się grupy na lektoratach językowych, w których liczba studentów przekracza 20 osób, co jest niezgodne z podjętą Uchwałą Senatu PL nr 41/2014/VIII z dnia 20.11.2014r. Władze Uczelni powinny zatem przykładać większą wagę do przestrzegania przez prowadzących założonych liczebności grup studenckich na poszczególnych zajęciach. W opinii studentów sekwencja przedmiotów w planie i programie studiów jest prawidłowa.

Na ocenianym kierunku nie są prowadzone zajęcia z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość, studenci podczas spotkania z ZO PKA nie wyrazili chęci, aby uczestniczyć w tego typu zajęciach.

Studenci ocenianego kierunku mają regulaminową możliwość indywidualizacji procesu kształcenia (Regulamin studiów w Politechnice Lubelskiej, 2. Prawa i obowiązki studenta, 3. Organizacja studiów). Obecnie:

- 18 studentów studiów I stopnia stacjonarnych,
- 29 studentów studiów II stopnia stacjonarnych,
- 5 studentów II stopnia niestacjonarnych

korzysta z indywidualnej organizacji studiów. Głównymi powodami, dla których studenci wybierają taką formę studiowania są: studiowanie drugiego kierunku równoległe, urlop wyrównawczy – wznowienie studiów lub zaliczanie różnic programowych, studiowanie w ramach tzw. „podwójnego dyplomu” – głównie dotyczy to studentów przyjeżdżających z Ukrainy.

Na kierunku *zarządzanie* studenci korzystają również z innej formy indywidualizacji kształcenia jaką jest indywidualny program studiów. Obecnie 2 studentów studiów II stopnia stacjonarnych oraz 1 student studiów II stopnia niestacjonarnych korzysta z tej możliwości. Indywidualny program studiów polega na wybraniu spośród nauczycieli akademickich z tytułem naukowym opiekuna naukowego i przygotowanie programu studiów, który następnie musi zostać zaakceptowany przez Radę Wydziału. Studenci pozytywnie ocenili dostęp do informacji o indywidualizacji procesu kształcenia, jak również przychylność Władz Uczelni dla studentów chcących realizować studia w takiej formie.

Studenci niepełnosprawni mają możliwość indywidualizacji procesu kształcenia poprzez indywidualną organizację studiów. Obecnie na ocenianym kierunku żaden ze studentów nie korzysta z możliwości indywidualnej organizacji studiów z powodu niepełnosprawności.

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

W programie studiów, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych przewidziane są praktyki studenckie na I stopniu. Na II stopniu, według regulaminu studiów istnieje możliwość odbycia praktyki, jednak jest ona nieobowiązkowa.

Praktyki studenckie składają się z dwóch części: praktyka zawodowa oraz praktyka technologiczna. Zasady organizacji i zaliczania praktyk na kierunku „zarządzanie” zostały zatwierdzone przez Radę Wydziału Zarządzania na posiedzeniu w dniu 27 maja 2009 roku. Ponadto obowiązują odpowiednie zapisy Regulaminu studiów oraz Regulaminu praktyk w Politechnice Lubelskiej. Zasady te w sposób szczegółowy regulują podstawowe obszary związane z organizacją i kontrolą praktyk. W powyższych dokumentach, jak również w sylabusie przedmiotu określone są szczegółowe cele, efekty oraz ramowe treści praktyki.

Praktyki obejmują łącznie wymiar 4 tygodni. Praktyka realizowana jest po II (praktyka technologiczna) oraz IV semestrze (praktyka zawodowa).

Dla praktyki technologicznej określono łącznie 15 efektów kształcenia, a dla zawodowej 5 efektów. Praktyka technologiczna kładzie nacisk zagadnienia związane z realizacją podstawowych procesów w przedsiębiorstwie, natomiast zawodowa na ogólne zasady funkcjonowania organizacji.

Zagadnieniami związanymi z organizacją i kontrolą praktyk zajmuje się powołany przez

Dziekana Pełnomocnik ds. praktyk. W regulaminie praktyk przewidziana jest możliwość zaliczenia praktyki w poczet prowadzonej działalności gospodarczej lub pracy zawodowej. Zaliczenia praktyki dokonuje się na podstawie potwierdzonego przez zakładowego opiekuna praktyk sprawozdania z odbycia praktyki.

Przyjęte i realizowane zasady organizacji i kontroli praktyk należy uznać za prawidłowe, umożliwiające osiąganie wiedzy i umiejętności przewidzianych dla tego modułu kształcenia.

Studenci studiów I stopnia ocenianego kierunku są zobligowani do odbycia praktyki technologicznej w wymiarze 2 tygodni oraz praktyki zawodowej w wymiarze 2 tygodni. Praktyka podzielona jest między semestrami i odbywa się w semestrze drugim (praktyka technologiczna) i w semestrze czwartym (praktyka zawodowa). Cele poszczególnych praktyk opisane są w sylabusach dostępnych na stronie internetowej Wydziału Zarządzania. Student odbywający praktykę jest zobligowany do przedłożenia sprawozdania z odbytych praktyk, na podstawie którego opiekun praktyki wpisuje zaliczenie. Studenci kierunku *zarządzanie* mają też możliwość zaliczenia praktyki w ramach pracy zawodowej, jeśli jej charakter jest zgodny z charakterem każdej z praktyk. Studenci ocenianego kierunku w większości sami poszukują miejsca odbywania praktyk. Opiekunowie praktyk jednak oferują studentom pomoc w poszukiwaniu firm oferujących praktyki dla studentów, jeśli studenci wyrażą takie zapotrzebowanie. Studenci pozytywnie ocenili taką formę pomocy ze strony Uczelni.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi Uczelniami lub instytucjami naukowymi.

Wydział Zarządzania uczestniczy stosunkowo intensywnie w międzynarodowej wymianie studentów. W latach 2013 – 2015 na Wydział przyjechało w ramach programu Erasmus łącznie 115 studentów, a wyjechało 20 studentów. Wydział ma podpisanych 41 umów w Uczelniami zagranicznymi w ramach programu Erasmus.

Dla studentów przyjeżdżających Uczelnia posiada ofertę przedmiotów w języku angielskim (rokrocznie oferta obejmuje od 35 do 43 przedmiotów). Ponadto w ostatnich latach organizowane były zajęcia z przedmiotów prowadzonych przez zagranicznych wykładowców, m.in.: zajęcia z przedmiotu „Zarządzanie projektami”, które prowadzili wykładowcy z Rosji i Hiszpanii. Obecnie trwają prace nad przygotowaniem anglojęzycznego toku studiów na studiach stacjonarnych II stopnia na kierunku „zarządzanie”. Dotychczasowy stan umiędzynarodowienia procesu kształcenia można określić jako wystarczający, ale ze względu na stosunkowo dużą liczbę studentów przyjeżdżających Wydział powinien sfinalizować prace nad uruchomieniem regularnego potoku obcojęzycznego.

W programie studiów przewidziano zajęcia w języku obcym np. z przedmiotu „Zarządzanie projektami”. Studenci podczas spotkania z ZO PKA zwrócili uwagę, iż nie wszyscy studenci uczą się języka angielskiego, który jest językiem wykładowym na tych zajęciach, a tłumacz nie pojawia się na zajęciach. W opinii studentów, przedmioty prowadzone w językach obcych powinny być ujęte jako przedmioty do wyboru, aby osoby nieuczące się języka obcego, w którym prowadzone są zajęcia mogły wybrać inne zajęcia. Poza tym, studenci pozytywnie ocenili jakość zajęć prowadzonych w języku obcym. Dodatkowo studenci pozytywnie ocenili naukę języka specjalistycznego, przewidzianego dla ocenianego kierunku na lektoratach z języków obcych. Studenci ponadto chwalą możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych przez nauczycieli akademickich wizytujących na Wydziale Zarządzania. Wydział Zarządzania jest przygotowany do przyjmowania studentów zagranicznych poprzez szerokie spektrum przedmiotów dostępnych w języku angielskim

Ocena spełnienia kryterium 1.5 - w pełni

Na ocenianym kierunku program studiów, organizacja i realizacja procesu kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie znaczącej większości zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie określonych kwalifikacji w zależności od poziomu kształcenia. Wątpliwości dotyczące sposobu realizacji programu kształcenia zostały sformułowane powyżej.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

Uczelnia określiła zasady rekrutacji w drodze uchwały nr 24/2014/V Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów prowadzonych w Politechnice Lubelskiej w roku akademickim 2015/2016. Uchwała w załącznikach określa szczegółowo warunki rekrutacji na pierwszy rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, osobno dla pierwszego i drugiego stopnia.

Podstawę przyjęcia na studia I stopnia są wyniki egzaminu maturalnego. Uczelnia określiła dla poszczególnych kierunków wykaz przedmiotów uwzględnianych w postępowaniu rekrutacyjnym. W przypadku kierunku „zarządzanie” są to przedmioty do wyboru spośród: matematyka, geografia, fizyka, chemia, historia, informatyka oraz wos, jak również filozofia, biologia, język obcy i język polski. Ponadto określono współczynniki wagowe stosowane dla liczby punktów uzyskanych z poszczególnych przedmiotów.

W osobnej uchwale Senat przyjął zasady przyjęć na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego, laureatów konkursów międzynarodowych oraz ogólnopolskich.

Uchwała rekrutacyjna zawiera podstawowe postanowienia dotyczące postępowania rekrutacyjnego, w tym również dla kandydatów, którzy świadectwo dojrzałości uzyskali za granicą.

Stosowane warunki i tryb przyjęć na studia I stopnia są sformułowane w sposób zrozumiały i przejrzysty. Treści ww. uchwał nie zawierają zapisów dyskryminujących i nie budzą zastrzeżeń, z punktu widzenia mechanizmów zapewnienia właściwej selekcji kandydatów na kierunek „zarządzanie”.

Podstawę przyjęcia na studia II stopnia są wyniki konkursu ocen z dyplomu ukończenia studiów wyższych i uzyskanej średniej ocen ze studiów I stopnia. W uchwale rekrutacyjnej przewidziany jest również tryb postępowania w przypadku kandydatów – absolwentów kierunków pokrewnych z profilem kierunku „zarządzanie”. W tym przypadku kandydaci mogą być zobowiązani do uzupełnienia różnic programowych wynikających z porównania programów nauczania w zakresie i terminie określonym przez dziekana. **W teczках studentów nie było jednak informacji dotyczącej realizacji różnic programowych.**

Warunki rekrutacja są dobrze, stosunkowo szczegółowo opisane. Wątpliwości budzi jedynie realizacja zapisu zobowiązującego uzupełnianie różnic programowych przez studentów kierunków pokrewnych.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.

Zgodnie z zapisem art. 107 lit. f ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Senat Uczelni określił organizację potwierdzania efektów uczenia się. W dniu 25 czerwca 2015 r. Senat Politechniki Lubelskiej przyjął Uchwałę 30/2015/VI w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się.

Uchwała ta w szczególności reguluje takie kwestie jak m.in.: warunki i zasady potwierdzania efektów uczenia się, organizację systemu potwierdzania efektów uczenia się, zadania i zasady funkcjonowania Wydziałowych komisji ds. potwierdzania efektów uczenia się oraz procedurę potwierdzania efektów uczenia się. Uregulowanie powyższe są stosunkowo szczegółowe, obejmujące również wzory dokumentów w postępowaniu o potwierdzenie efektów uczenia się (m.in. wzór wniosku kandydata, wzór umowy z kandydatem). Według deklaracji władz Wydziału prace nad wdrożeniem systemu potwierdzania efektów uczenia się na poziomie Wydziału zostaną podjęte w bieżącym roku akademickim.

Ocena spełnienia kryterium 1.6 - w pełni (I^o) / znacząco (II°)

Warunki rekrutacja są dobrze i stosunkowo szczegółowo opisane. Wątpliwości budzi jedynie realizacja zapisu zobowiązującego kandydatów na studia II stopnia o uzupełnianiu różnic programowych kończących kierunki pokrewne. W teczках studentów II stopnia, którzy ukończyli kierunki, np. technologii żywności i żywienia człowieka czy politologii, brak jednak informacji dotyczącej realizacji różnic programowych.

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. *

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne

sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

Podstawowa informacja dotycząca metod weryfikacji efektów kształcenia określona jest na poziomie przedmiotu i zawarta jest w sylabusach w dwóch jego częściach: „Macierz efektów kształcenia” oraz „Metody i kryteria oceny”. Informacja w sylabusie pozwala na określenie za pomocą jakich metod będzie weryfikowany dany efekt przedmiotowy. Metody weryfikacji odniesione są do struktury przedmiotowych efektów kształcenia i osobno odnoszą się do metod weryfikacji wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Do najczęściej stosowanych metod weryfikacji należą: sprawdzian z materiału wykładowego, praca zaliczeniowa w formie prezentacji multimedialnej, zaliczenie pisemne z ćwiczeń, z wykładów, wykonanie projektu, ocena opracowanych podczas zajęć case study, itd. Należy zaznaczyć, że metody weryfikacji efektów kształcenia się dobrze dobrane do specyfiki przedmiotu, w wielu przypadkach określone jest konkretne zadanie do wykonania przez studenta (np. przygotowanie scenariusza, sprawozdanie z budowy aplikacji internetowych). Dla każdego efektu określonych jest średnio kilka metod jego weryfikacji. W pojedynczych przypadkach metoda weryfikacji **nie jest w pełni adekwatna do efektu**, szczególnie z zakresu kompetencji społecznych. Efekty przedmiotowe z przykładowych przedmiotów takie jak: „aktywnie uczestniczy w pracy zespołu”, „współpracuje z innymi uczestnikami grup zadaniowych”, „posiada zdolność skutecznego komunikowania się, negocjowania i przekonywania oraz pracy w zespole” są weryfikowane za pomocą zaliczenia pisemnego z wykładu. W związku z powyższym należałoby dokonać przeglądu metod weryfikacji efektów kształcenia w sylabusie, szczególnie w zakresie poprawności doboru metod weryfikacji efektów z zakresu kompetencji społecznych.

Zasady i sposób weryfikacji efektów w procesie dyplomowania jest określony w kilku dokumentach, tj.: w „Regulaminie studiów” (r.11 Praca dyplomowa oraz r.12 Ukończenie studiów), „Regulamin prowadzenia prac dyplomowych i dyplomowania na Wydziale Zarządzania PL” oraz w „Wytycznych do przygotowywania prac licencjackich, inżynierskich i magisterskich na Wydziale Zarządzania PL”. Dokumenty te dobrze określają ramy formalne procesu dyplomowania oraz zasady i przebieg egzaminu dyplomowego.

Zespół Oceniający przeanalizował ponad 1.300 tematów prac dyplomowych, które były obronione w ostatnich 3 latach. Tematyka prac dyplomowych jest na ogół zgodna z dyscyplinami, do których przypisane są efekty kształcenia dla ocenianego kierunku. Jednak występuje wiele przypadków niezgodności tematyki prac. Przykładowe tematy prac niezgodnych na I stopniu: „Etyka lekarska w opiniach personelu medycznego i pacjentów wybranych instytucji służby zdrowia w powiecie krasnostawskim”, „Zastosowanie maszyn uczących się, działających w modelu chmury obliczeniowej”, „Ocena efektywności leasingu”, „Diagnoza aktywności fizycznej studentów Politechniki Lubelskiej i determinanty ją warunkujące”, „Wybrane problemy nieetyczne zachowań wobec kobiet na terenie powiatu lubelskiego”. Na II stopniu przykładowe prace niezgodne to: „Rachunkowość fuzji i przejęć”, „Zjawiska patologiczne zagrożeniem bezpieczeństwa społeczności lokalnych (studium analiz KWP Rzeszów za 2008-2012r.)”, „Przestępczość stadionowa - jako zagrożenie porządku publicznego (Biuro Analiz KWP Rzeszów za lata 2008-2012)”, „Rola Paktu Północnoatlantyckiego i udział Polski w rozstrzygnięciu konfliktu w Kosowie (dane Centrum Analiz PBN)”, „Wpływ przystąpienia Polski do układu z Schengen na nielegalną migrację”, „System emerytalny funkcjonariuszy na przykładzie Straży Granicznej”, „Wykorzystanie różnych organów państwowych w zarządzaniu zwalczaniem przemocy w rodzinie w latach 2010-2014”, „Szara strefa na Ukrainie: analiza, ocena, wnioski”.

Ze względu na fakt, że kierunek przypisany jest do dyscyplin nauki o zarządzaniu oraz ekonomia należałoby dokonać przeglądu tematyki prac dyplomowych, które obecnie pisane są na kierunku „zarządzanie” celem ich ewentualnej weryfikacji.

Egzamin dyplomowy składa się z dwóch części: w pierwszej student prezentuje pracę dyplomową, w drugiej odpowiada na trzy wylosowane pytania. Lista zagadnień egzaminacyjnych obejmuje ok. 50 tematów (ich liczba różni się nieznacznie w zależności od specjalności). Tematyka jest podzielona na poszczególne moduły (grupy przedmiotów). Takie rozwiązanie należy ocenić pozytywnie, ze względu na fakt, że wszystkie istotne zagadnienia z poszczególnych modułów są przedmiotem weryfikacji na egzaminie dyplomowym.

Obsada seminarium na I stopniu nie budzi zastrzeżeń. Semina na ostatnim semestrze w r.a. 2014/2015 prowadziło ośmiu promotorów, z czego dwóch profesorów. Na II stopniu, według przedstawionej informacji, seminarium na studiach stacjonarnych prowadziło 7 promotorów, z czego dwóch profesorów. Natomiast na studiach II stopnia niestacjonarnych seminarium prowadziły cztery osoby (w Lublinie), **co było nieadekwatne do liczby studentów na drugim roku studiów**. Z zestawienia tematyki prac dyplomowych wynika, że liczba promotorów była znacznie większa. W latach 2013-2015 lista promotorów na niestacjonarnych studiach II stopnia obejmowała ponad 50 nazwisk. Znaczna większość promotorów to osoby spoza Politechniki Lubelskiej, zatrudnione na podstawie umowy o dzieło i nie w każdym przypadku dające gwarancje właściwej opieki nad seminarzystą.

Podsumowując, można stwierdzić, że proces dyplomowania (licencjat) nie budzi istotnych zastrzeżeń. Nadal monitorowania wymaga tematyka prac dyplomowych.

W przypadku studiów II stopnia należałoby **doprecyzować rzeczywistą liczbę promotorów**, którzy prowadzą semina na studiach niestacjonarnych. Ponadto, **wybrać takie osoby, których kompetencje są właściwe do promowania prac magisterskich z zakresu kierunku zarządzanie**. Tematyka prac magisterskich na ogół jest zgodna z kierunkiem, ale jest wiele przykładów tematów nie wiążących się z kierunkiem promowania.

Na ocenianym kierunku stosowanymi formami oceny stopnia uzyskania efektów kształcenia są testy, kolokwia oraz egzaminy w formie pisemnej i ustnej. Nauczyciele akademicy w ocenie końcowej uwzględniają również aktywność studenta podczas zajęć. W opinii studentów sposoby weryfikacji są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, a ich systematyczność zapewnia stymulację procesu uczenia się. Według studentów formy oceny zapewniają skuteczny sposób sprawdzania poszczególnych efektów kształcenia.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć. *

Ogólne zasady oceny efektów kształcenia są sformułowane w Regulaminie studiów, w szczególności warunki zaliczenia semestru i roku oraz poszczególnych przedmiotów, zasady otrzymywania wpisu na kolejny semestr, obowiązująca skala ocen, zasady przystępowania i przeprowadzania zaliczeń i egzaminów, itp. Struktura metod oceny składających się na ocenę końcową została określona w sylabusie. Dla każdej metody oceny określony jest próg zaliczeniowy, który wynosi na ogół od 50 do 60% łącznej sumy punktów z danej formy zaliczenia. Na podstawie tej informacji można stwierdzić, że student wie jakie są elementy składające się na ocenę końcową oraz jakie są stosowane ogólne kryteria oceny.

Weryfikacja efektów w oparciu o prace przejściowe i egzaminacyjne przebiega prawidłowo. Prace są na ogół dobrze opisane (zaznaczenie poprawnych odpowiedzi, liczba punktów, ocena, w mniejszym stopniu pisane są uwagi). Teczki z pracami są kompletne, oprócz prac znajdują się w nich także informacje na temat zasad zaliczania, sylabus przedmiotu, kopia protokołu egzaminacyjnego.

Wśród przedłożonych prac egzaminacyjnych i projektowych brakowało przykładów dla studentów kształcących się w „punktach zamiejscowych”, co nie pozwala na wyciągnięcie właściwych wniosków końcowych.

Wydział nie prowadzi zajęć na platformie e-learningowej.

Analiza wystawianych ocen w ostatniej sesji egzaminacyjnej pozwala stwierdzić, że struktura ocen jest nie jest prawidłowa – dominują oceny bardzo dobre. Największy odsetek w kolejności, stanowią oceny bardzo dobre (26,2%), dobre (22,6%), dobre plus (18,2%), dostateczne (17,6%) dostateczne plus (10,1%) oraz niedostateczne (5,3%).

Dla niestacjonarnych studiów II stopnia struktura ocen wskazuje na ich zawyżanie i była następująca: ndst -1.1%, dst.-19.3%, dst+ 9.2%, db.-25.1%, db+16.7%, oraz bdb.-28.5%, przy średniej dla tej grupy studentów wynoszącej 4.106.

Na dyplomie najwięcej było ocen bardzo dobrych (41,8%), dobrych (22,9%), dobrych plus (22,7%), dostatecznych plus (9,4%) oraz dostatecznych (3,2%).

Stosowany system ocen jest kompletny i przejrzysty, wymagania wobec studentów są jasne i wystandaryzowane. Studenci informacje o sposobie oceniania (m.in. regulamin studiów, sylabusy) mają

dostępne na stronie internetowej. Można zatem uznać, że sprawdzanie i ocenianie efektów kształcenia nie przebiega prawidłowo, występuje tendencja zawyżania ocen.

Podczas pierwszych zajęć w semestrze, studenci są informowani przez nauczycieli akademickich o warunkach zaliczenia przedmiotu. Według studentów kierunku *zarządzanie*, system weryfikacji efektów kształcenia zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowanych ocen a wymagania stawiane wobec studentów są ustandaryzowane. Sposób sprawdzania i oceniania efektów kształcenia założonych dla praktyki technologicznej i zawodowej, w opinii studentów nie do końca pozwala na określenie stopnia osiągnięcia danych efektów kształcenia. Sprawozdanie z odbytej praktyki, jest często zdawkowe i nie określa całkowitego jej charakteru.

Ocena spełnienia kryterium 1.7 - w pełni (I^o) / znacząco (II°)

Stosowany system ocen jest kompletny i przejrzysty, wymagania wobec studentów są jasne i wystandaryzowane. Studenci informacje o sposobie oceniania (m.in. regulamin studiów, sylabusy) mają dostępne na stronie internetowej. Można zatem uznać, że sprawdzanie i ocenianie efektów kształcenia przebiega prawidłowo, ale zastrzeżenia budzi realizacja procesu kształcenia dla niestacjonarnych studiów II stopnia.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 2: - w pełni (I^o) / znacząco (II°)

Nie zostały spełnione wymagania dotyczące minimum kadrowego dla kierunku *zarządzanie* na studiach II stopnia. Do spełnienia tych wymagań brak jest 1 samodzielnego nauczyciela akademickiego posiadającego aktualny dorobek naukowy w jednej z dyscyplin naukowych (ekonomia lub/i nauki o zarządzaniu), do których zostały przypisane deklarowane do osiągnięcia efekty kształcenia.

Dorobek naukowy 11 osób zgłoszonych do minimum kadrowego jest prawidłowy, choć w kilku przypadkach dość skromny. Warto również nadmienić, że niektórzy z wykładowców posiadają duże praktyczne doświadczenie zawodowe, co niewątpliwie przekłada się na uprządkowanie kształcenia i podniesienie jego poziomu.

Z przedłożonej Zespołowi Oceniającemu PKA dokumentacji trudno jednoznacznie potwierdzić, że dorobek naukowy, doświadczenie czy kompetencje dydaktyczne pozostałych nauczycieli akademickich (spoza minimum kadrowego) prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Ograniczenie to wynika ze skromnych lub braku informacji w Raporcie Samooceny i załącznikach do niego. Pewne zastrzeżenia budzi również obsada zajęć dydaktycznych z niektórych przedmiotów, co zostało omówione w punkcie 2.2.

Część uwag dotyczących poprawności obsady zajęć nie można sformułować, a dotyczy to obsady zajęć na niestacjonarnych studiach II stopnia prowadzonych poza siedzibą Uczelni: w Łukowie, Przeworsku, Przemysle oraz Stalowej Woli, gdyż prowadzą tam zajęcia dydaktyczne osoby nie zatrudnione w Politechnice Lubelskiej, tylko spoza Uczelni na podstawie umowy o dzieło, a dotyczy to 251 studentów studiów II stopnia.

Polityka personalna władz Uczelni i Wydziału Zarządzania jest zorientowana na tworzenie warunków do podnoszenia jakości kadry akademickiej oraz poziomu kształcenia. Wydaje się, że w wizytowanym Wydziale jest jednak nie do końca skuteczna.

Jednostka prowadzi badania naukowe w obszarze nauk społecznych, dziedzinie nauk ekonomicznych oraz dyscyplinach naukowych: nauki o zarządzaniu i ekonomia. Rezultatem prac badawczo-rozwojowych jest szereg publikacji naukowych (608 w latach 2012-2014, w tym 12 wydanych w czasopiśmie z tzw. listy filadelfijskiej). Wydział Zarządzania posiada kategorię „B”, przyznaną w 2013 roku przez Radę Nauki Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, natomiast nie posiada uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora oraz doktora habilitowanego.

Rezultaty badań naukowych prowadzonych przez pracowników Wydziału Zarządzania Politechniki Lubelskiej są wykorzystywane w realizacji i optymalizacji programu nauczania na ocenianym kierunku studiów. Badania te w wystarczającym stopniu pokrywają potrzeby procesu dydaktycznego.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 2:

1. Uzupelnienie skład minimum kadrowego na studiach II stopnia do wymagań określonych w

przepisach prawa;

2. Podjęcie bardziej skutecznych niż dotychczas działań na rzecz zapewnienia stabilności minimum kadrowego;

3. Dokonanie szczegółowej analizy poprawności obsady zajęć dydaktycznych w celu powierzania wykładów wyłącznie pracownikom naukowym posiadającym odpowiednie tytuły i stopnie naukowe (z adekwatnych do efektów kształcenia - dziedzin i dyscyplin naukowych) oraz dorobek naukowy kompatybilny z treściami wykładanych przedmiotów. Ponadto zrezygnowanie z powierzania wykładów z przedmiotów podstawowych i kierunkowych nauczycielom akademickim, którzy nie posiadają co najmniej stopnia naukowego doktora.

4. Zapewnienie systematycznego rozwoju kwalifikacji naukowych i kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *zarządzanie* - w sposób umożliwiający m. in. sukcesywne umiędzynarodowienie kadry.

2.1 Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy–zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.

Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego 12 nauczycieli akademickich, w tym 6 samodzielnych pracowników naukowych i 6 doktorów. Analiza dorobku naukowego, wielkości obciążeń dydaktycznych oraz złożonych oświadczeń pozwala stwierdzić, iż 11 osób spośród wskazanych przez Uczelnię, spełnia wymagania określone przepisami prawa. Zaliczenie 1 samodzielnego nauczyciela akademickiego w skład minimum kadrowego nie jest możliwe z powodu braku aktualnego dorobku naukowego lokującego się w dziedzinie nauk ekonomicznych oraz dyscyplinach naukowych (nauki o zarządzaniu, ekonomia), do których przypisane zostały efekty kształcenia na ocenianym kierunku studiów *zarządzanie*.

W poniższym zestawieniu podano informacje na temat liczby wykładowców zgłoszonych przez władze Wydziału Zarządzania Politechniki Lubelskiej w skład minimum kadrowego.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba nauczycieli akademickich, którzy zostali przez Zespół Oceniający PKA zaliczeni/niezaliczeni do minimum kadrowego	
		zaliczeni	niezaliczeni
1.	Profesorowie	2	1
2.	Doktorzy habilitowani	3	-
3.	Doktorzy	6	-
4.	Razem	11	1

Wykładowcy posiadający aktualny dorobek naukowy, mają go w dyscyplinach: nauki o zarządzaniu oraz ekonomia, a więc w tych dyscyplinach, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku studiów *zarządzanie* – profil ogólnoakademicki. Dorobek ten skoncentrowany jest na takich zagadnieniach jak:

1. efektywność gospodarowania, polityka regionalna, rola bezpośrednich inwestycji zagranicznych w transformacji gospodarki, zrównoważony rozwój gospodarczy, społeczna odpowiedzialność biznesu;
2. przedsiębiorczość i rozwój lokalny, sieci organizacyjne i klastering, marketingowa koncepcja wartości, zachowania rynkowe konsumentów;
3. *zarządzanie* finansami w zakładach opieki zdrowotnej, finansowanie rozwoju sektora elektroenergetycznego w Polsce;
4. *zarządzanie* przedsiębiorstwem;
5. *zarządzanie* marketingowe, *zarządzanie* kanałami dystrybucji i logistyką przedsiębiorstw;
6. zachowania konsumentów na rynku, organizacja działalności marketingowej przedsiębiorstw;
7. badania marketingowe zachowań nabywców, *zarządzanie* jakością;
8. znaczenie przedsiębiorczości w rozwoju lokalnym i regionalnym, rola lidera w organizacji, strategię rozwoju jednostek terytorialnych;
9. *zarządzanie* wiedzą, przywództwo w organizacji;
10. *zarządzanie* zasobami niematerialnymi przedsiębiorstwa, *zarządzanie* relacjami z klientami;
11. *zarządzanie* regionalne, kreowaniu wizerunku organizacji, integracja przedsiębiorstw w strukturach klastrowych.

W poniższym zestawieniu zilustrowano strukturę kwalifikacji wykładowców tworzących minimum kadrowe pod względem reprezentowanych przez nich dyscyplin naukowych.

Dyscypliny naukowe reprezentowane przez nauczycieli akademickich zaliczonych w skład minimum kadrowego

Lp.	Wyszczególnienie	Nauki o zarządzaniu	Ekonomia	Ogółem
1.	Profesorowie	1	1	2
2.	Doktorzy habilitowani	1	2	3
3.	Doktorzy	6	-	6
4.	Razem	8	3	11

Warto w tym miejscu nadmienić, że przy zaliczaniu wykładowców do poszczególnych dyscyplin naukowych sugerowano się przede wszystkim ich aktualnym dorobkiem naukowym, a nie tylko informacjami wynikającymi z dyplomów o posiadanych stopniach i tytułach naukowych.

Liczba nauczycieli stanowiących minimum kadrowe w stosunku do liczby studentów wynosi 11/825, czyli na jednego wykładowcę przypada 75 studentów, co oznacza, że spełnione są ustawowe wymagania (1:120).

Ocena spełnienia kryterium 2.1: w pełni (I^o) – znacząco (II°)

Na wizytowanym kierunku *zarządzanie* nie są spełnione wymagania minimum kadrowego na studiach drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim. W jego skład nie został zaliczony jeden samodzielny nauczyciel akademicki zaproponowany przez władze Wydziału - z powodu braku aktualnego dorobku naukowego z dziedzin i dyscyplin naukowych, do których przypisane są zadeklarowane efekty kształcenia. Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w załączniku nr 5. Większość nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe legitymuje się wysokimi kwalifikacjami i dużym dorobkiem naukowym. Jedynie w kilku przypadkach Zespół Oceniający PKA zaleca zdecydowaną intensyfikację działań na rzecz publikowania własnych osiągnięć naukowo-badawczych i ich wykorzystywania w pracy dydaktycznej.

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

W tabeli nr 7 Raportu Samooceny pod tytułem „Struktura kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku studiów” zamieszczono dane, z których wynika, że kadra dydaktyczna reprezentuje następujące dyscypliny naukowe:

Lp.	Dyscypliny naukowe	Studia I stopnia				Studia II stopnia			
		prof.	dr hab.	dr	mgr	prof.	dr hab.	dr	mgr
1.	Nauki o zarządzaniu	-	1	16	7	1	1	14	4
2.	Ekonomia	1	-	4	-	2	1	7	-
3.	Finanse	1	1	-	-	1	1	-	-
4.	Filozofia	-	-	1	-	-	-	1	-
5.	Nauki o polityce	-	-	-	-	-	-	1	-
6.	Pedagogika	-	-	1	-	-	-	1	-
7.	Psychologia	-	-	-	-	-	-	1	-
8.	Socjologia	-	-	2	-	-	-	2	-
8.	Fizyka	-	-	1	-	-	-	-	-
10.	Informatyka	-	-	1	1	-	-	1	2
11.	Matematyka	-	-	1	-	-	-	1	-
12.	Automatyka i robotyka	1	1	1	2	1	-	-	2
13.	Górnictwo i geologia inżynierska	-	-	-	-	-	1	-	-
14.	Mechanika	-	-	1	-	-	-	-	-
15.	Budowa i eksploatacja maszyn	-	1	-	-	-	1	2	-
16.	Razem	3	4	29	10	5	5	31	8

Z powyższego wynika, że w procesie dydaktycznym uczestniczy 46 wykładowców na I stopniu studiów i 49 na drugim stopniu studiów. W Raporcie Samooceny podano, że na Wydziale Zarządzania zatrudnionych jest 70 pracowników na stanowiskach dydaktycznych oraz dydaktyczno-naukowych. Podano także, że zajęcia na kierunku *zarządzanie* prowadzi 63 nauczycieli [5 profesorów, 6 osób ze stopniem dr hab., 41 doktorów (i dr inż.) oraz 11 magistrów].

Wśród kadry akademickiej dominują osoby reprezentujące swoim dorobkiem naukowym obszar nauk społecznych, dziedzinę nauk ekonomicznych i dziedzinę nauk społecznych. Ponadto są reprezentanci obszaru nauk humanistycznych i obszaru nauk ścisłych. Pozostałe osoby reprezentują: obszar nauk technicznych. Strukturę kwalifikacji kadry akademickiej ocenia się jako prawidłową.

Pewne zastrzeżenia budzi obsada zajęć dydaktycznych z niektórych przedmiotów. Przedłożona Zespołowi Oceniającemu PKA dokumentacja utrudnia jednoznaczne stwierdzenie, iż dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne pozostałych nauczycieli akademickich (spoza minimum kadrowego) prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Ograniczenie to wynika ze skromnych informacji na ten temat znajdujących się w Raporcie Samooceny i załącznikach do niego. Nie przedstawiono ich również w czasie wizytacji.

W poniższym zestawieniu wymieniono przedmioty, w przypadku których obsada zajęć rodzi pewne wątpliwości. Być może zastrzeżenia te byłyby rozwiane, gdyby tabela 9 „Wykaz pozostałych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów” w Raporcie Samooceny została uzupełniona o informacje na temat dorobku naukowego i doświadczenia zawodowego osób, których te wątpliwości dotyczą. W poniższym zestawieniu wymieniono kontrowersje w obsadzie zajęć dydaktycznych.

Lp.	Tytuł/stopień naukowy wykładowcy	Obszar wiedzy, dziedzina nauki, dyscyplina naukowa wykładowcy	Przedmioty
1.	dr hab. inż.	Obszar nauk technicznych / Nauki techniczne / Górnictwo i geologia inżynierska	Projekt systemu zarządzania - wykład + projekt
2.	dr hab. inż.	Obszar nauk technicznych / Nauki techniczne / Automatyka i robotyka	Psychologia i socjologia pracy - wykład
3.	dr hab. inż.	Obszar nauk technicznych / Nauki techniczne / Budowa i eksploatacja maszyn	Komputerowe systemy zarządzania przedsiębiorstwem - wykład
4.	prof. dr hab.	Obszar nauk społecznych / Nauki ekonomiczne / Ekonomia	Statystyka matematyczna - wykład + laboratorium
5.	dr	Obszar nauk społecznych / Nauki społeczne / Nauki o polityce	Prawo cywilne - wykład Prawo handlowe - wykład Wprowadzenie na rynek pracy - wykład
6.	Dr	Obszar nauk humanistycznych / Nauki humanistyczne / Filozofia	<i>Zarządzanie</i> zasobami ludzkimi - wykład Negocjacje - wykład CRS - wykład + ćwiczenia Umiejętności kierownicze - wykład + ćwiczenia Wprowadzenie na rynek pracy - wykład
7.	Dr	Obszar nauk społecznych / Nauki ekonomiczne / Ekonomia	Prawo - wykład + ćwiczenia
8.	dr	Obszar nauk technicznych / Nauki techniczne / Automatyka i robotyka	Ekonometria - laboratorium
9.	dr	Obszar nauk społecznych / Nauki społeczne / Pedagogika	Marketing - ćwiczenia Reklama - wykład + ćwiczenia Zachowania konsumenckie - ćwiczenia

10.	dr	Obszar nauk technicznych / Nauki techniczne / Mechanika	Statystyka opisowa - ćwiczenia
11.	dr	Obszar nauk ścisłych / Nauki fizyczne / Fizyka	Badania operacyjne – laboratorium 210 godz. Analiza rynku - laboratorium Metody ilościowe w zarządzaniu - laboratorium
Wykłady prowadzone przez osoby z tytułem zawodowym magistra i magistra inżyniera			
12.	mgr	Obszar nauk ścisłych / Nauki matematyczne	Systemy informatyczne zarządzania - wykład + laboratorium Informatyka w zarządzaniu - wykład + laboratorium Bezpieczeństwo i ochrona danych - wykład + laboratorium Zintegrowane systemy zarządzania przedsiębiorstwem - wykład
13.	mgr inż.	Obszar nauk społecznych / Nauki ekonomiczne	Metodyka diagnozowania przedsiębiorstw - wykład + projekt Zarządzanie procesami - wykład + ćwiczenia
14.	mgr inż.	Obszar nauk technicznych / Nauki techniczne	Technologie internetowe - wykład + laboratorium

Zasadnicze wątpliwości budzi również brak informacji o niektórych promotorach, pod kierunkiem których powstawały prace licencjackie i magisterskie. Prace te zostały wylosowane do oceny przez Zespół Wizytujący PKA. W szczególności dotyczy to promotorstwa prac magisterskich prowadzonych poza siedzibą Uczelni w Łukowie, Przeworsku, Przemysłu i Stalowej Woli, a w roku akademickim 2015/2016 dotyczy ponad 150 seminarzystów.

Ocena spełnienia kryterium 2.2: w pełni (I^o) – znacząco (II°)

Na wizytowanym kierunku *zarządzanie* nie jest spełniony wymóg właściwej obsady zajęć dydaktycznych, a w szczególności zajęć realizowanych w poza siedzibą Uczelni, co powinno być przedmiotem analizy dla Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Obsada zajęć dydaktycznych powinna respektować zasadę zgodności zakresu merytorycznego przedmiotu z dorobkiem naukowym lub doświadczeniem zawodowym prowadzącego dany przedmiot nauczyciela akademickiego. Przedłożona Zespołowi Wizytującemu PKA dokumentacja na ten temat była niekompletna.

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwiła właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

Pośród 11 wykładowców zaliczonych do minimum kadrowego wszyscy pracują w Uczelni jako w podstawowym miejscu pracy i zatrudnieni są w pełnym wymiarze czasu pracy. Profesorowie tytularni (2) zatrudnieni są na czas nieokreślony, doktorzy habilitowani (3) na czas określony, natomiast w grupie adiunktów 3 zatrudnionych jest na czas nieokreślony i 3 na czas określony. W związku z tym że 6/11 składu minimum kadrowego zatrudniono na czas określony Wydział Zarządzania nie posiada żadnych „nadwyżek” w składzie minimum kadrowego oraz w związku z brakiem uprawnień do doktoryzowania, ocenia się że niestabilność minimum kadrowego niekorzystnie przekłada się na szanse utrzymania i rozwoju kierunku – szczególnie na studiach II stopnia. Do konkluzji tej skłania również inna przesłanka, mianowicie struktura wiekowa minimum kadrowego. Tylko 2 osoby nie przekroczyły 40 roku życia, pozostali wykładowcy to:

- 1 osoba w wieku 41-44 lat;
- 4 osoby w wieku 45-55 lata;
- 2 osoby w wieku 56-64 lata;
- 2 osoby w wieku ponad 65lat.

Z powyższych danych wynika, że Władze Wydziału powinny pozyskiwać młodą rozwojową kadre naukowo-dydaktyczną. Na kwestie „starzenia się kadry naukowo-dydaktycznej” zwrócono również uwagę

w dokumencie „Strategia rozwoju Wydziału Zarządzania na lata 2014-2019” – str. 10 i kolejne.

W minimum kadrowym 3 wykładowców posiada ponad 35-letni staż pracy, dla kolejnych 4 staż ten mieści się w przedziale 20-27 lat, natomiast najkrócej pracujący (4 osoby) posiadają staż w przedziale czasowym 5-10 lat.

Atutem Wydziału Zarządzania jest liczba awansów naukowych w ostatnich 5 latach: 8 obronionych doktoratów, 3 pozytywnie ukończone procedury habilitacyjne i 1 uzyskany tytuł profesora nauk ekonomicznych. Pomimo tych sukcesów wzrost liczby samodzielnych pracowników naukowych jest zbyt powolny.

Aspektem polityki kadrowej, który wymaga troski i dalszej intensyfikacji działań władz Uczelni i Wydziału Zarządzania jest stopień umiędzynarodowienia studiów na ocenianym kierunku. Z tabeli nr 12 zawartej w Raporcie Samooceny wynika, że w 2015 roku 10 nauczycieli akademickich prowadziło zajęcia za granicą (w tym 7 na Słowacji) a 6 wykładowców z innych krajów (Słowacja, Turcja, Hiszpania, Portugalia, USA) realizowało zajęcia na wizytowanym kierunku *zarządzanie*. Znacznie lepiej prezentuje się sytuacja pod względem wymiany kadr z zagranicznymi ośrodkami akademickimi, w tym w ramach programów międzynarodowych, takich jak: Erasmus +, LLP-Erasmus, Top500 Innovators, Erasmus Mundus Mover, Erasmus Mundus Mare Nostrum. W ramach tych projektów na Wydziale Zarządzania gościło w latach 2012-2015 26 wykładowców, a Uczelnie zagraniczne odwiedziło 38 pracowników ocenianego Wydziału.

Oceniając politykę kadrową władz Wydziału i Uczelni warto również wspomnieć, że nauczyciele akademicy są bardzo zaangażowani w funkcjonowanie swojej Alma Mater, o czym świadczą również wypowiedzi wykładowców w trakcie spotkania Zespołu Wizytującego PKA z kadrą naukowo-dydaktyczną. W spotkaniu tym uczestniczyło aż 52 nauczycieli akademickich, a prezentowane w toku ożywionej dyskusji poglądy świadczą o dążeniu do ustawicznego podnoszenia jakości kształcenia.

Ocena spełnienia kryterium 2.3: w pełni

Polityka kadrowa umożliwia dobór właściwej kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej. Niezbędne jest jednak podejmowanie bardziej skutecznych niż dotychczas działań na rzecz zapewnienia stabilności minimum kadrowego.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

Wydział Zarządzania posiada kategorię naukową „B”, uzyskaną w ramach parametryzacji jednostek naukowych przez Radę Nauki Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2013 roku. Jak stwierdzono w Raporcie Samooceny badania naukowe, realizowane przez kadrę naukowo-dydaktyczną koncentrują się w 4 nurtach badawczych:

1. Nurt systemów zarządzania obejmujący zagadnienia powstawania, funkcjonowania, przekształcania, rozwoju oraz współdziałania organizacji z różnych sektorów gospodarki: przedsiębiorstw (organizacje for profit), instytucji niekomercyjnych (organizacje non-profit) instytucji finansowych, instytucji rządowych i samorządowych, gospodarstw domowych.
2. Nurt ekonomiczny, skoncentrowany na wielopłaszczyznowej analizie ekonomicznej funkcjonowania organizacji, w tym związków koncentracyjno-koordynacyjnych organizacji oraz modeli biznesowych.
3. Nurt społeczny, obejmujący problematykę rozwoju innowacyjności, przedsiębiorczości oraz kapitału społecznego.
4. Nurt technologiczny, obejmujący problematykę organizacji produkcji, optymalizacji procesów produkcyjnych, ergonomii technicznej, modelowania matematycznego, tożsamości cyfrowych i technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Powyższe obszary aktywności naukowej pracowników Wydziału Zarządzania Politechniki Lubelskiej cechuje interdyscyplinarność, której wspólnym mianownikiem są teoretyczne i praktyczne aspekty zarządzania organizacjami. Główne kierunki badań naukowych realizowanych przez ocenianą jednostkę to:

1. Przedsiębiorczość;
2. *Zarządzanie* wiedzą i kapitałem intelektualnym;
3. Tożsamość przedsiębiorstwa i etyka w biznesie;

4. Marketing klastrów i przedsiębiorstw sieciowych;
5. Analiza i modelowanie zachowań konsumenckich;
6. Struktura i dynamika rynków;
7. Marketing w procesach innowacyjnych produktów;
8. Diagnoza i projektowanie systemów zarządzania;
9. Kształtowanie wartości rynkowej spółek giełdowych;
10. *Zarządzanie* środowiskiem regionu w aspekcie zrównoważonego rozwoju;
11. *Zarządzanie* rozwojem lokalnym i regionalnym;
12. Obsługa procesów produkcyjno-logistycznych i biznesowych w przedsiębiorstwie;
13. Modelowanie procesów informacyjno-decyzyjnych.

Realizowane badania naukowe dobrze wpisują się w potrzeby dydaktyczne. Pracownicy są zobowiązani do inicjowania i wdrażania projektów badawczych w tematyce, która jest później prezentowana podczas zajęć ze studentami. Do udziału w projektach badawczych aktywizowana jest także młodzież akademicka – szczególnie ta zaangażowana w prężnie działających kołach naukowych.

Wykładowcy zobowiązani są nie tylko do prowadzenia badań naukowych, ale również publikowania ich rezultatów. W latach 2011-2014 liczba publikacji pracowników Wydziału wyniosła 807, z czego na liście MNiSW znalazło się 311, z Impact Factorem - 10, we współpracy z zagranicą - 41.

Na kwestie związane z ograniczeniami w działalności naukowo-badawczej pracowników Wydziału Zarządzania zwrócono uwagę w dokumencie „Strategia rozwoju Wydziału Zarządzania na lata 2014-2019” - str. 12-20. Wyeksponowano tam ograniczenia budżetowe, niewielką liczbę realizowanych projektów oraz małą liczbę projektów badawczych wykonanych na zlecenie przedsiębiorców i innych podmiotów, co rzutuje na niski poziom komercjalizacji wyników badań. Pomimo tych zastrzeżeń Zespół Wizytujący PKA pozytywnie ocenia organizację badań naukowych - mając na względzie finansowe uwarunkowania ich realizacji.

Ocena spełnienia kryterium 2.4: w pełni

Zakres badań naukowych prowadzonych przez Wydział Zarządzania jest pochodną jego możliwości finansowych i generalnie może być oceniony jako satysfakcjonujący. Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia. Jednostka stwarza studentom możliwości uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy zawodowej.

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia na kierunku *zarządzanie* o profilu ogólnoakademickim. Oceniana jednostka opracowała program kształcenia na ocenianym kierunku w taki sposób, aby był on zsynchronizowany z badaniami naukowymi pracowników Wydziału. Sytuacja ta umożliwia optymalizację wykazów realizowanych efektów kształcenia i ścieżek studiów. Władze Wydziału dążą do dostosowywania oferty dydaktycznej nie tylko do wymogów rynku edukacyjnego, oczekiwań praktyki gospodarczej, ale również do prowadzonych badań naukowych. Program studiów cechuje się wysokim stopniem elastyczności, co umożliwia również jego dostosowanie do oczekiwań studentów i pracodawców poprzez systematyczne poszerzanie oferty przedmiotów w ramach tzw. modułów obieralnych.

Ocena spełnienia kryterium 2.5: w pełni

Wydział prowadzi niezbędne dla kształcenia na studiach II stopnia o profilu ogólnoakademickim badania naukowe, a ich tematyka jest zgodna z kanonem wiedzy kierunku *zarządzanie*. Zdobyta dzięki nim wiedza umożliwia aktualizowanie efektów kształcenia, programów studiów i sylabusów poszczególnych przedmiotów. Wypracowane w tym względzie procedury ocenia się pozytywnie.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 3 – w pełni

Wydział współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym oraz kulturalnym. Wydział jest rozpoznawalny wśród przedsiębiorców i instytucji otoczenia biznesu. Na Wydziale realizowanych jest wiele inicjatyw współpracy z otoczeniem na poziomie poszczególnych Katedr i indywidualnym pracownikom. Podejmowane działania w zakresie współpracy z otoczeniem przekładają się na

doskonalenie programu oraz na realizację procesu kształcenia.
Zalecenia w odniesieniu do kryterium 3 – brak
3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*
<p>Wydział współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym oraz kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, m.in. z Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej, Pracodawcami Lubelszczyzny „Lewiatan”, Lubelską Izbą Gospodarczą, Wschodnim Klastrem ICT, które zrzeszają wielu przedsiębiorców. Podczas wizytacji odbyło się spotkanie, na którym obecni byli przedstawiciele otoczenia społeczno – gospodarczego, w tym ww. instytucji. Poruszane na spotkaniu zagadnienia dotyczyły m.in. możliwości realizacji praktyk oraz staży dla studentów, wspólnych inicjatyw Wydziału z podmiotami otoczenia, jak również oczekiwanych przez pracodawców kompetencji absolwentów. Wypowiedzi pokazały, że przedstawiciele współpracujących z Wydziałem instytucji dobrze znają specyfikę kształcenia na kierunku „zarządzanie”, jak również posiadają realne i potencjalne zaangażowanie w doskonalenie procesu kształcenia.</p> <p>Wydział jest również współorganizatorem Lubelskiego Konsorcjum Naukowego, które powstało w celu współpracy w zakresie opracowywania i realizacji projektów z dziedziny zdalnego nauczania, szkoleń, systemów informacyjnych oraz innych mających na celu rozwój społeczeństwa informacyjnego.</p> <p>Ponadto Wydział jest członkiem nowopowstałego Klastra Instytucji Otoczenia Biznesu, którego celem jest rozwijanie współpracy sieciowej, ze szczególnym uwzględnieniem inteligentnych specjalizacji określonych w Regionalnej Strategii Województwa Lubelskiego.</p> <p>Ponadto na Wydziale realizowanych jest wiele inicjatyw współpracy z otoczeniem na poziomie poszczególnych Katedr i indywidualnym pracownikom. Obejmują one realizację merytorycznych zadań na rzecz przedsiębiorstw i instytucji (m.in. opracowanie koncepcji rozwoju firmy, opinie związane z inwestycjami w innowacyjne technologie, projekty systemu zarządzania przedsiębiorstwem, studia inwestycyjne, studia wykonalności, wdrożenia zmian w oparciu o metodologię zarządzania projektami, wdrożenia systemów CRM, wdrażania benchmarkingu, opracowanie programów z obszaru społecznej odpowiedzialności biznesu, jak również udział w opracowaniu strategii miasta Lublin 2020).</p>
<p>Ocena spełnienia kryterium 3.1 – w pełni</p> <p>Wydział zbudował dobre relacje z otoczeniem. Przedstawione informacje, jak również odbyte spotkanie z przedstawicielami otoczenia pokazuje, że Wydział korzysta z opinii przedstawicieli otoczenia, pomimo, że udział ten jest niesformalizowany. Relacje z otoczeniem pozwalają również na realizację praktyk i staży studentów kierunku „zarządzanie”.</p>
3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy Uczelnią a danym podmiotem. *
<p>W chwili obecnej Wydział nie prowadzi studiów we współpracy z podmiotami zewnętrznymi na podstawie porozumienia na kierunku „zarządzanie”. Studia takie są realizowane w ramach studiów podyplomowych. Według informacji władz Wydział przygotowuje studia specjalnie pod potrzeby firm (PZL Świdnik oraz Pilkington).</p>
<p>Ocena spełnienia kryterium 3.2: nie dotyczy</p> <p>Wizytowany Wydział nie prowadzi kształcenia we współpracy z podmiotami zewnętrznymi..</p>
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych
<p>Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 4 – w pełni</p> <p>Infrastruktura naukowo-dydaktyczna, w tym specjalistyczne pracownie i laboratoria komputerowe, a także zbiory biblioteczne umożliwiają pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.</p>

Brak informacji o infrastrukturze dydaktycznej (salach, laboratoriach, bibliotece i ich wyposażeniu i zasobach, itp.) w której odbywają się zajęcia prowadzone poza siedzibą Uczelni, to jest w Łukowie, Przeworsku, Przemysłu i Stalowej Woli, dla grupy ponad 250 studentów niestacjonarnych studiów II stopnia powinien skutkować zmniejszeniem oceny do znaczącej.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 4

Unowocześnienie wyposażenia dydaktyczno-badawczego.

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

Wydział Zarządzania administruje budynkiem przy ul. Nadbystrzyckiej 38 o powierzchni użytkowej 3.977m². Wydział dysponuje czterema pracowniami komputerowymi - po 16 stanowisk komputerowych oraz jedną salą - 30 stanowisk komputerowych. Wszystkie stanowiska posiadają dostęp do Internetu. Wydział Zarządzania posiada do dyspozycji następujące pomieszczenia:

- Aula WZiWPT – na 236 miejsc, wyposażona w sprzęt audio-wideo, rzutnik multimedialny oraz komputer;
- Aule: 305 oraz 16 - po 92 miejsca każda, wyposażone w rzutniki multimedialne;
- Aula 209 - sala na 60 miejsc; wyposażona w tablicę multimedialną z oprogramowaniem, co zapewnia odpowiednie warunki do efektywnego prowadzenia zajęć seminaryjnych i projektowych;
- Sale audytoryjne: 9, 018, 020, 13, 34 - łącznie 182 miejsca;
- Sale laboratoryjne: 204 - laboratorium Katedry Marketingu (30 miejsc), 211 i 217 - laboratorium Katedry Ergonomii (45 miejsc);
- Sale seminaryjne: 100 (25 miejsc), 223 (25 miejsc);
- Sala konferencyjna: 26 - 20 miejsc.

W bieżącym roku akademickim zostanie oddana do użytku sala nr 11, która jest zaprojektowana na 30 miejsc. Będzie to pomieszczenie dydaktyczne z oryginalnymi rozwiązaniami kolorystycznymi i systemem oświetlenia, wyposażone w nowoczesne narzędzia dydaktyczne, które zostaną pozyskane dzięki uczestnictwu pracownika Wydziału w programie top500 innovators w University California Berkeley. Sala ta stanowi doskonały przykład rzeczywistego wdrażania w procesy dydaktyczne nowych metod i narzędzi kształcenia i myślenia projektowego (Design Thinking in Management and Engineering). Sala będzie wykorzystywana dla realizacji zajęć projektowych, w tym dla grup studenckich z programu Erasmus.

Niestety część bazy naukowo-dydaktycznej jest przestarzała, a środki finansowe wystarczają jedynie na jej utrzymanie i amortyzację. Również nakłady finansowe na zakup materiałów i eksploatację bazy dydaktycznej są zbyt niskie. Standard i funkcjonalność sal i pracowni mógłby zostać podniesiony dzięki modernizacji obiektu, jednak wiązałoby się to z koniecznością poniesienia wysokich nakładów. Pomimo zasygnalizowanych słabych stron infrastruktury technicznej generalnie ocenia się ją jako umożliwiającą zrealizowanie planowanych efektów kształcenia i programów nauczania.

Brak informacji o infrastrukturze dydaktycznej (salach, laboratoriach i ich wyposażeniu, itp.) w której odbywają się zajęcia prowadzone poza siedzibą Uczelni, to jest w Łukowie, Przeworsku, Przemysłu i Stalowej Woli.

Infrastruktura dydaktyczna, którą dysponuje Jednostka, w opinii studentów, w pełni pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia odbywają się w salach wykładowych, ćwiczeniowych oraz w laboratoriach komputerowych. Sale wykładowe oraz ćwiczeniowe posiadają sprzęt audiowizualny. Laboratoria komputerowe są wyposażone w wystarczającą liczbę komputerów, aby każdy ze studentów biorący udział w zajęciach pracował samodzielnie. W opinii studentów Jednostka w pełni zapewnia oprogramowanie niezbędne do osiągnięcia efektów kształcenia zgodnych ze specyfiką kierunku. Jednostka zapewnia dostęp studentom do infrastruktury w celu prowadzenia badań, jeśli studenci wyrażą taką potrzebę. Specyfika kierunku sprawia, że studenci jednak chętnie pracują w domu lub w Wydziałowej bibliotece. Na terenie Uczelni studenci mają dostęp do Internetu za pomocą sieci Eduroam. Studenci pozytywnie wypowiedzieli się w kwestii wyposażenia instytucji, w których odbywają praktyki zawodowe. Infrastruktura Jednostki jest przystosowana do kształcenia osób niepełnosprawnych na kierunku *zarządzanie*. W budynku, w którym głównie odbywają się zajęcia studentów na ocenianym kierunku znajduje się schodolaz oraz winda. Biblioteka Wydziałowa nie posiada specjalnych udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami, natomiast biblioteka Uczelniana posiada większość niezbędnych udogodnień

takich jak: klawiatura dla osób niedowidzących oraz urządzenie obsługujące pismo brajlowskie – wyświetlacz, klawiaturę i drukarkę, lupę elektroniczną, autolektora – urządzenie skanujące i odczytujące tekst.

Ocena spełnienia kryterium 4.1: w pełni

Baza dydaktyczna, którą dysponuje Wydział Zarządzania PL umożliwia pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku *zarządzanie*. Liczbę i wyposażenie sal dydaktycznych, pracowni komputerowych i specjalistycznych laboratoriów ocenia się jako wystarczającą do prowadzenia procesu dydaktycznego oraz realizacji badań naukowych, powinna być jednak w przyszłości zmodernizowana.

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

Studenci Wydziału Zarządzania mają możliwość korzystania z bogatych zasobów bibliotecznych, które ilustruje poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Zasoby drukowane w Bibliotece PL:	190 265
2.	Książki	131 462
3.	czasopisma drukowane	12 737
4.	zbiory specjalne	46 066
5.	Zasoby elektroniczne w Bibliotece PL:	260 524
6.	Biblioteka Cyfrowa PL	8 512
7.	baza publikacji pracowników	1 687
8.	bazy danych	40
9.	książki elektroniczne	193 758
10.	czasopisma elektroniczne	9 848
11.	Baza Polskich Norm PKN	46 679

Wydział Zarządzania dysponuje ogólnodostępną czytelnią, w której jednorazowo może przebywać 35 studentów. Do dyspozycji studentów oddano w niej ponad 9 tys. książek, 161 tytułów czasopism, w tym 32 tytuły czasopism zagranicznych.

Biblioteka Główna Politechniki Lubelskiej należy do Narodowego Uniwersalnego Katalogu Centralnego NUKAT, a za jego pośrednictwem do katalogu światowego WorldCat (OCLC). Dodatkowo, od 2009 roku funkcjonuje Biblioteka Cyfrowa. Studenci i pracownicy Wydziału mogą korzystać z elektronicznego dostępu do polskich i zagranicznych zbiorów bibliotecznych oraz baz danych, tj.: ScienceDirect, EBSCOhost i Emerald oraz baz bibliograficznych: BazTech i ISI Web of Knowledge. Liczba elektronicznych baz danych jest sukcesywnie powiększana. Dodatkowo, w ofercie znajdują się książki elektroniczne: serwis IBUK oraz książki, takich wydawców, jak Elsevier i Springer. Ponadto corocznie nowelizowana jest Bibliografia Publikacji Pracowników Naukowych Politechniki Lubelskiej.

Za pomocą systemu komputerowego VTLS studenci PL mogą korzystać z katalogów bibliotecznych lubelskich Uczelni, tj. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Uniwersytetu Przyrodniczego a także Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie.

Brak informacji o dostępie do zasobów bibliotecznych studentów odbywających zajęcia poza siedzibą Uczelni, to jest w Łukowie, Przeworsku, Przemyśle oraz Stalowej Woli powinien skutkować zmniejszeniem oceny do znaczącej.

Według studentów ocenianego kierunku Uczelniana oraz Wydziałowa Biblioteka funkcjonuje sprawnie oraz spełnia ich oczekiwania w zakresie dostępnego księgozbioru, godzin otwarcia oraz warunków lokalowych. Rezerwacja tytułów w Bibliotece odbywa się elektronicznie. Studenci pozytywnie ocenili taką formę rezerwacji książek. Dostępny księgozbiór w opinii studentów obejmuje lektury obowiązkowe i zalecane w sylabusach.

Ocena spełnienia kryterium 4.2: w pełni

Czytelnia Wydziału Zarządzania oraz Biblioteka Główna Politechniki Lubelskiej pozwalają na realizację badań naukowych oraz procesu dydaktycznego na ocenianym kierunku *zarządzanie*. Biblioteka jest dobrze

wyposażona w literaturę podstawową i uzupełniającą oraz zapewnia dostęp do baz pełnotekstowych i bibliograficznych. *Brak informacji o dostępie do zasobów bibliotecznych dla studentów niestacjonarnych II stopnia odbywających zajęcia poza siedzibą Uczelni, to jest w Łukowie, Przeworsku, Przemyśle oraz Stalowej Woli.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwi studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów.

Wydział Zarządzania Politechniki Lubelskiej nie prowadzi zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Zważywszy na techniczny charakter Uczelni nieco zaskakuje zupełny brak platformy e-learningowej ułatwiającej prowadzenie zajęć w trybie zdalnego nauczania. Mogłaby ona mieć wspomagający charakter, jako forma blended learningu. Również każda z katedr Wydziału powinna posiadać profesjonalną stronę internetową.

Ocena spełnienia kryterium 4.3: nie dotyczy

Wizytowany Wydział nie prowadzi kształcenia na odległość.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 5 – w pełni

Jednostka zapewnia pomoc naukową, dydaktyczną i materialną sprzyjającą rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich podczas konsultacji, rozbudowany system pomocy materialnej oraz działalność naukową w ramach studenckich kół naukowych. Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w programach wymiany międzynarodowej, w tym poprzez organizację procesu kształcenia i możliwość nawiązywania szeroko pojętych kontaktów ze środowiskiem naukowym. Jednostka w pełni wspiera studentów kierunku *zarządzanie* w kontaktach ze środowiskiem akademickim poprzez organizację i współuczestnictwo w licznych konferencjach na szczeblu krajowym i międzynarodowym. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie wchodzenia na rynek pracy poprzez współpracę z interesariuszami zewnętrznymi jak również poprzez działalność Biura Karier. Jednostka w pełni wspiera studentów z niepełnosprawnościami na ocenianym kierunku pod względem naukowym, dydaktycznym i materialnym poprzez stworzony szereg procedur, które działają w oparciu o funkcjonujące w Jednostce regulaminy. Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie opieki dydaktycznej i materialnej poprzez Dziekanat, system Wirtualny Dziekanat i Dział Spraw Studenckich. Wszystkie informacje związane z programem kształcenia i procedurach toku studiów są ogólnodostępne.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 5

Bardziej przejrzysty sposób przyznawania środków pieniężnych na działalność kół naukowych (aktualnie jest niejasny, przez co wydaje się być niejednokrotnie stroniczy).

Wypracowanie procedury wystandaryzowania przekazywania środków pieniężnych na działalność kół naukowych.

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

System opieki naukowej i dydaktycznej działa poprawnie na ocenianym kierunku. Prowadzący zajęcia posiadają terminy konsultacji, które w opinii studentów są przestrzegane i adekwatne do ich potrzeb. Na drzwiach gabinetów nauczycieli akademickich umieszczone są rozpiski z terminami ich zajęć, konsultacji i czasem przeznaczonym na pracę własną. Dodatkowo są oni dostępni za pośrednictwem poczty elektronicznej. Literatura zalecana zawarta w sylabusach przedmiotów oraz materiały udostępniane przez prowadzących zajęcia, głównie w formie elektronicznej, są w ocenie studentów istotną pomocą w procesie uczenia się. W Jednostce działa również funkcja opiekunów poszczególnych lat, starostów grup,

które to stanowią łącznik pomiędzy ogółem studentów a Władzami Uczelni.

Kryteria przyznawania stypendium rektora są przejrzyste i oprócz wysokiej średniej z ocen uwzględniają również osiągnięcia sportowe, naukowe i artystyczne. W opinii studentów stypendium rektora dla najlepszych studentów jest aspektem motywującym ich do osiągania lepszych wyników w nauce.

Wszelkie skargi i wnioski związane z procesem kształcenia, składane przez studentów, kierowane są do Dziekana. W kwestiach finansowych studenci zwracają się do Działu Spraw Studenckich. Tryb rozpatrywania indywidualnych skarg i wniosków studenci oceniają jako przejrzysty i obiektywny. Opiera się on na odrębnych przepisach obowiązujących w Uczelni takich jak np. *Regulamin studiów*.

Opieka naukowa nad studentami ocenianego kierunku opiera się na angażowaniu studentów w prace naukowe prowadzących zajęcia jak również na pracy studentów w kołach naukowych. Sposób rekrutacji do badań naukowych polega na poinformowaniu studentów kierunku *zarządzanie* o takiej możliwości podczas zajęć dydaktycznych przez prowadzącego. Pomimo braku sformalizowanego systemu naboru studentów do badań naukowych, studenci pozytywnie ocenili taką formę rekrutacji. Studenckie koła naukowe są finansowane ze środków Uczelni przekazywanych przez Dziekana. Studenci mają stworzone odpowiednie możliwości i swobodę wyboru promotora oraz tematu pracy dyplomowej.

Zarządzeniem nr R-56/2013 Rektora Politechniki Lubelskiej z 22.07.2013r. został wprowadzony *Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Politechniki Lubelskiej*. W opinii studentów sposób przyznawania stypendiów jest przejrzysty i sprawnie funkcjonujący. Uprawnienia do przyznawania stypendiów zostały przekazane Uczelnianej Komisji Stypendialnej w myśl art. 176 ust. 3 ustawy. Większość Komisji stanowią studenci zgodnie z art. 177 ust. 3 ustawy. Wnioski studentów kierunku *zarządzanie* kierowane są do Działu Spraw Studenckich i następnie rozpatrywane przez Wydziałową Komisję Stypendialną. Od decyzji wydanej przez Komisję przysługuje prawo złożenia odwołania do Odwoławczej Komisji Stypendialnej. Stypendia są wypłacane na indywidualne konto studenta. Polityka naliczania opłat prowadzona przez Uczelnię jest przejrzysta i zgodna z Ustawą.

Uczelnia zapewnia studentom miejsca w domach studenckich, jak również bufety studenckie na terenie kampusu, które serwują ciepłe posiłki.

Studenci pozytywnie wypowiadają się w kwestiach związanych z opieką naukową, dydaktyczną i materialną oferowaną przez Uczelnię. Za mocne strony kształcenia podają przychylność władz i relacje oparte na wzajemnym szacunku. Jako słabszą stronę procesu kształcenia podają ograniczone środki finansowe przyznawane na działalność kół naukowych, przez co udział ich w zewnętrznych konferencjach naukowych jest ograniczony.

Ocena spełnienia kryterium 5.1 - w pełni

Jednostka zapewnia pomoc naukową, dydaktyczną i materialną sprzyjającą rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich podczas konsultacji, rozbudowany system pomocy materialnej oraz działalność naukową w ramach studenckich kół naukowych.

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

Jednostka uczestniczy w programach wymiany studenckiej Erasmus+. Posiada również podpisane umowy bilateralne dotyczące wymian studenckich np. z Chinami. Studenci posiadają ogólny dostęp do informacji związanych z wymianą, jak również do zasad rekrutacji poprzez stronę internetową Wydziału oraz możliwość kontaktu z Koordynatorem Wydziałowym. *Uchwała Rady Wydziału Zarządzania z dnia 26.03.2014r.* określa zasady kwalifikacji studentów do realizacji części studiów w ramach programu Erasmus+. Studenci pozytywnie wypowiedzieli się w kwestii uznawania osiągnięć po przyjeździe do Uczelni macierzystej, jak również w zakresie działalności Koordynatora Wydziałowego Programu Erasmus+. Negatywnie ocenili natomiast aktualność informacji o wymianie studenckiej na stronie Biura Wymiany Międzynarodowej. Studenci ocenianego kierunku chętnie wyjeżdżają na studia za granicę (w roku 2015 wyjechało 4 studentów, w roku 2014 – 4, w roku 2013 – 12). Jednostka nie prowadzi wymiany krajowej na ocenianym kierunku. W opinii studentów oferta Uczelni zagranicznych jest dość atrakcyjna. W ramach różnych umów studenci mogą wyjeżdżać do krajów takich jak: Hiszpania, Niemcy, Portugalia, Słowenia, Szwecja, Turcja, Włochy, Chiny. Studenci wyjeżdżający otrzymują stypendia wyrównujące

koszty utrzymania za granicą w stosunku do tych w Polsce. Studenci wiedzą co to jest system ECTS i wykorzystują możliwości przez niego stwarzane właśnie poprzez wymianę studencką.

Ocena spełnienia kryterium 5.2 - w pełni

Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w programach wymiany międzynarodowej, w tym poprzez organizację procesu kształcenia i możliwość nawiązywania szeroko pojętych kontaktów ze środowiskiem naukowym.

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

Studenci pozytywnie ocenili działalność Biura Karier, które odpowiada za organizację takich wydarzeń jak targi pracy, spotkań z dużymi przedsiębiorstwami takimi jak: Orange, HP, Skanska itp., promocję wydarzeń i inicjatyw np. Kopalnia Talentów KGHM Polska Miedź SA i wiele innych. Studenci ocenianego kierunku korzystają z ofert praktyk i staży zebranych przez BK.

W Jednostce funkcjonują trzy koła naukowe związane z kierunkiem *zarządzanie*: Koło Naukowe Menadżerów, Etyki Biznesu „Etos”, Zastosowań Informatyki. Studenci w ramach działalności w kołach naukowych organizują cykliczne konferencje naukowe (np. XXIII Międzynarodowe Sympozjum Naukowe), jak również biorą w nich udział (np. Międzynarodowe Forum Inicjatyw Młodzieżowych). Studenci należący do kół naukowych biorą również udział w innych inicjatywach np. w programie dedykowanych praktyk – organizowanych przez PZL Świdnik S.A., Toyota AutoPark, imprezach kulturalnych dla studentów i pracowników Jednostki, targach pracy „Edukacja i Praca”. Studenci współpracują również z internetową telewizją ITVL w zakresie konsultacji i przygotowywania materiałów CSR.

W opinii studentów Jednostka stwarza im warunki do nawiązywania kontaktów z otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym. Jednostka czyni starania w celu upowszechniania informacji wśród studentów ocenianego kierunku na temat możliwości udziału w oferowanych formach współpracy z instytucjami z otoczenia gospodarczego i kulturalnego poprzez popularyzację informacji wśród studentów przez nauczycieli akademickich podczas zajęć. Jednak przede wszystkim poprzez strony internetowe Uczelni, Wydziału, Biura Karier oraz kół naukowych.

W Uczelni funkcjonuje Samorząd Studencki na podstawie *Regulaminu Samorządu Studenckiego Politechniki Lubelskiej*. Samorząd ma dwupoziomową strukturę – działa na szczeblu Wydziałowym i ogólnouczelnianym. Kadencja członków samorządu trwa dwa lata. Uczelnia wspiera Samorząd Studencki poprzez udostępnienie pomieszczenia na jego działalność oraz przyznanie budżetu. Samorząd Studencki organizując wydarzenia o zasięgu Wydziałowym mające charakter kulturalny otrzymuje dofinansowanie od Dziekana. Przedstawiciele Samorządu pozytywnie wypowiedzieli się w kwestii wsparcia oferowanego przez Władze Jednostki w podejmowanych inicjatywach.

Ocena spełnienia kryterium 5.3.- w pełni

Jednostka w pełni wspiera studentów kierunku *zarządzanie* w kontaktach ze środowiskiem akademickim poprzez organizację i współuczestnictwo w licznych konferencjach na szczeblu krajowym i międzynarodowym. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie wchodzenia na rynek pracy poprzez współpracę z interesariuszami zewnętrznymi jak również poprzez działalność Biura Karier.

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

W Jednostce działa Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych. Dotychczas żaden ze studentów ocenianego kierunku nie wymagał specjalnego dostosowania formy kształcenia do jego potrzeb. Uczelnia oferuje również stypendia dla osób z niepełnosprawnościami umocowane w *Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Politechniki Lubelskiej*. Uczelnia wprowadziła również *Regulamin przyznawania wsparcia w ramach dotacji budżetowej na zadania związane ze stworzeniem studentom i doktorantom, będącym osobami niepełnosprawnymi, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia*, który określa formy wsparcia studentów niepełnosprawnych w procesie kształcenia (np. odbywanie egzaminów, zajęć).

Uczelnia w pełni zapewnia wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne studentom niepełnosprawnym na ocenianym kierunku.

Ocena spełnienia kryterium 5.4 - w pełni
Jednostka w pełni wspiera studentów z niepełnosprawnościami na ocenianym kierunku pod względem naukowym, dydaktycznym i materialnym poprzez stworzony szereg procedur, które działają w oparciu o funkcjonujące w Jednostce regulaminy.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

Dostępność oraz sposób funkcjonowania Dziekanatu zostały ocenione przez studentów kierunku *zarządzanie* pozytywnie. Godziny otwarcia według studentów, są dostosowane do ich potrzeb. Jednostka posiada również rozbudowany system *Wirtualnego Dziekanatu*, do którego każdy ze studentów posiada dostęp poprzez swoje indywidualne konto. W opinii studentów system jest bardzo przydatny, gdyż za jego pomocą mogą oni uzyskać wiele informacji dotyczących m.in. toku studiów, opłat i stypendiów, przedmiotów, ocen końcowych itp.

Wnioski stypendialne studenci kierują do Działu Spraw Studenckich. Sprawność działania jednostki oraz kompetencje pracowników studenci ocenili pozytywnie. Sposób i terminowość wypłacania świadczeń socjalnych również została oceniona przez studentów pozytywnie. Polityka informacyjna w zakresie informacji o programie kształcenia jak i informacji o procedurach związanych z pomocą materialną działa poprawnie na ocenianym kierunku. Informacje są publikowane na tablicach informacyjnych w budynkach Jednostki oraz za pośrednictwem stron internetowych Wydziału i Uczelni. Studenci mają zapewnioną skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną.

Ocena spełnienia kryterium 5.5.- w pełni

Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie opieki dydaktycznej i materialnej poprzez Dziekanat, system Wirtualny Dziekanat i Dział Spraw Studenckich. Wszystkie informacje związane z programem kształcenia i procedurach toku studiów są ogólnodostępne.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 6 – w pełni

Wydział *Zarządzanie* nie sformułował polityki jakości. Natomiast jest ona widoczna w misji i strategii Wydziału. W Politechnice Lubelskiej przepisy dotyczące procesu zapewnienia jakości kształcenia mają charakter scentralizowany określający cele i zadania dla jednostek organizacyjnych Uczelni. Są to przepisy o charakterze wykonawczym, regulujące ich wprowadzenie i realizację na szczeblu Uczelni i Wydziałów.

Coroczne sprawozdania z funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Zarządzania identyfikuje problemy jakości kształcenia i wskazuje działania do realizacji, a wnioski końcowe wraz zaleceniami świadczą o dużej ważności wykonanych analiz kształcenia.

Brak jakichkolwiek informacji o prowadzonym kształceniu poza siedzibą Uczelni, o jej niskiej jakości, o niewłaściwej obsadzie zajęć dydaktycznych y nauczycielami zatrudnionymi na umowę o dzieło, świadczy, o tym że system ten identyfikuje problemy, które wprost odbywają się jedynie na Wydziale, a kształcenie poza siedzibą jest niewidoczne w tym zakresie i traktowane jest jako tzw. kształcenie „zleczone na zewnątrz”.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 6

Likwidacja kształcenia poza siedzibą Uczelni.

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu: *

Wydział *Zarządzanie* nie sformułował polityki jakości. Natomiast jest ona widoczna w misji i strategii Wydziału, która wyznacza cele związane z jakością kształcenia, otwarciem na współczesne procesy gospodarcze, tworzące kulturę jakości Wydziału. Nadzór nad jej realizacją na poziomie Wydziału – sprawuje Dziekan.

W Politechnice Lubelskiej przepisy dotyczące procesu zapewnienia jakości kształcenia mają charakter scentralizowany określający cele i zadania dla jednostek organizacyjnych Uczelni. Są to przepisy o charakterze wykonawczym, regulujące ich wprowadzenie i realizację na szczeblu Uczelni i Wydziałów. Przepisy w tym zakresie obejmują dwie grupy, tj. bezpośrednio odnoszące się do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz o charakterze ogólnym regulujące kwestie związane z odpowiedzialnością organów, procesem kształcenia oraz tworzeniem programów kształcenia na studiach pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia, w tym m. in. zasadami dyplomowania, zasadami rekrutacji, tokiem studiów, oceną nauczycieli akademickich, a także przepisy dotyczące pomocy udzielanej studentom w procesie kształcenia.

Struktura odpowiedzialności w obszarze zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Politechnice Lubelskiej przebiega w dwóch płaszczyznach, tj. na poziomie Uczelni - nadzór nad funkcjonowaniem i doskonaleniem WSZJK sprawuje Rektor, natomiast na poziomie jednostki organizacyjnej nadzór pełni Dziekan.

W Politechnice Lubelskiej założenia i zadania związane z wprowadzeniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zostały określone w Uchwale Senatu z 2012 r. w której określono cele, podmioty i zadania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, w zakresie: monitorowania i podnoszenia jakości kształcenia na wszystkich poziomach i formach edukacji, powiązania obszarów kształcenia z potrzebami społecznymi i gospodarczymi kraju i regionu, prowadzenia badań naukowych, zapewnienia wysokiego poziomu kompetencji i stałego rozwoju kadry dydaktycznej, zapewnienia właściwych warunków realizacji procesu kształcenia wraz z ich ciągłym doskonaleniem, a także prowadzenia właściwej działalności informacyjnej w celu upowszechniania wiedzy we wskazanym wyżej zakresie, ze szczególnym uwzględnieniem efektów kształcenia, ich monitorowania pod kątem ich zgodności z oczekiwaniami interesariuszy zewnętrznych i potrzebami rynku pracy, metod sprawdzania osiągniętych efektów kształcenia, ocenę jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, oraz ocenę jakości i warunków prowadzenia procesu kształcenia. Elementem tego systemu jest aktualizacja i doskonalenie instrumentów służących realizacji przyjętych celów i zadań. System ten jest wdrożony i ciągle doskonalony. W wyniku ewaluacji działań projakościowych w roku 2013 i 2014 uaktualnione zostały cele i zadania tego systemu. W roku 2014 Rektor wydał zarządzenie w sprawie systemu weryfikacji efektów kształcenia, w którym określił cele, zasady i elementy systemu weryfikacji efektów kształcenia, w szczególności jego etapy i metody oraz metody ich ocen, a także harmonogram działań w zakresie weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. W roku 2015 Rektor wydał Zarządzenie w sprawie szczegółowych elementów WSZJK, w którym opisane zostały podstawowe zadania systemu oraz sposoby jego realizacji na szczeblu zarówno Uczelni, jak i Wydziałów w postaci opisu stosownych procedur oraz wzorów ankiet, kwestionariuszy oceny zajęć, hospitacji zajęć, oceny pracowników dziekanatu, działu spraw studenckich, procesu dyplomowania, w tym oświadczenia o samodzielności pisania pracy dyplomowej.

Uchwałą Rady Wydziału z lipca 2014 r. zatwierdzono i wprowadzono wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Zarządzania, w którym określono szczegółowe cele, zakres i strukturę procesu zapewnienia jakości kształcenia, uwzględniające specyfikę Wydziału.

Struktura zarządzania procesem dydaktycznym jest realizowana na szczeblu Rektora przez Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia oraz Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, na szczeblu Wydziału przez: Dziekana, Wydziałową Komisję ds. jakości kształcenia, Pełnomocnika dziekana ds. jakości kształcenia, Prodziekana ds. studenckich, Rady programowe dla kierunków prowadzonych na Wydziale, w tym dla ocenianego kierunku studiów. Dla sprawnego funkcjonowania WSZJK na Wydziale Zarządzania najważniejsze znaczenie ma informacja o realizacji najważniejszych obszarów obejmujących proces kształcenia, w szczególności wyniki oceny zajęć przez studentów po każdym semestrze, ocena osiągniętych efektów kształcenia w każdym semestrze dla każdego przedmiotu przez prowadzących zajęcia, kompleksowa ocena osiągniętych efektów kształcenia pod koniec każdego roku akademickiego dla każdego kierunku studiów dokonywana przez Radę Programową kierunku, coroczne sprawozdanie z funkcjonowania WSZJK przygotowane przez pełnomocnika Dziekana ds. jakości kształcenia oraz samoocena jednostki organizacyjnej przygotowana przez jej Dziekana.

Zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności tych jednostek jest spójny. Identyfikuje się również przejrzystość procesu podejmowania decyzji w sprawach związanych z monitorowaniem, oceną i doskonaleniem jakości programu i procesu kształcenia oraz osiągniętych efektów kształcenia.

Analiza i ocena funkcjonowania Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia, jako podstawowej jednostki posiadającej w swoim składzie interesariuszy wewnętrznych (studentów) wskazuje, że ich udział w monitorowaniu, ocenie i doskonaleniu jakości programu i procesu kształcenia jest znaczący i ma on istotny wpływ na proces podejmowania decyzji związanych zarówno z zapewnieniem, jak i doskonaleniem jakości kształcenia. Obsługę administracyjną Rady prowadzi Dział Nauczania i Toku Studiów.

Analiza i ocena całej dokumentacji związanej z monitorowaniem, oceną i doskonaleniem jakości programu i procesu kształcenia, w tym dokumentacji ze spotkań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, ujmującej w swoim składzie zarówno interesariuszy wewnętrznych, jak i zewnętrznych (przedstawiciel pracodawców), pełnomocnika dziekana ds. jakości kształcenia, Dziekana Wydziału, Rady Programowej Kierunku, informacji pozyskanych w toku spotkań z pracownikami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, a także analiza i ocena programów praktyk zawodowych oraz ich realizacji, sylabusów, prac przejściowych oraz prac dyplomowych potwierdza – choć w różnym zakresie – że wyniki corocznej oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia są wykorzystywane do doskonalenia tych efektów.

Określone wyżej różne formy działań podporządkowanych doskonaleniu zakładanych efektów kształcenia, co wynika z oceny przedłożonej dokumentacji, charakteryzuje systematyczność. W realizacji przeglądów programów kształcenia i podejmowanych działań doskonalących uczestniczą, zgodnie z zakresem swojego działania, wymienione wcześniej jednostki składające się na strukturę zarządzania procesem dydaktycznym. Kluczowe decyzje podejmowane są przez osoby zajmujące stanowiska kierownicze, a także organy kolegialne.

Ocena spełnienia kryterium 6.1 z uwzględnieniem kryteriów od 6.1.1 do 6.1.1.10 – w pełni

Podsumowując można zatem stwierdzić, iż wewnętrzne akty prawne regulują kwestie zapewnienia jakości kształcenia prawie we wszystkich obszarach działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Są spójne i zgodne z obecnie obowiązującymi przepisami. Na podstawie analiz otrzymanej dokumentacji należy stwierdzić, iż zadania WSZJK określają cele jakościowe. Brak jest uregulowań w zakresie, sposobu gromadzenia działań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia oraz dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia oraz jego wynikach. Pozostałe elementy tego systemu są dobrze opracowane.

Udział studentów w procesie projektowania efektów kształcenia ogranicza się do opiniowania powstałych programów studiów. Ankieta dotycząca okresowej oceny jakości pracy pracowników dydaktycznych nie uwzględnia adekwatności przyjętych metod oceniania do zakładanych efektów kształcenia, zgodności rzeczywistych zasad oceniania z zakładanymi, jak również ich przejrzystości. Jednostka nie angażuje studentów w przygotowywanie ankiet absolwenckich, a studenci nie mają dostępu do opracowywanych wyników. Jednostka wykorzystuje wnioski z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej. Jednostka nie posiada procedur włączających studentów w ocenę zasobów materialnych wykorzystywanych w procesie kształcenia na wizytowanym kierunku. Jednostka zapewnia powszechny dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz o jego wynikach.

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, *

Projektowanie efektów kształcenia oraz ich zmiany, a także udział w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych to jeden z najważniejszych celów WSZJK. Obejmuje m. in. działania w zakresie: występowania z wnioskami o modyfikację i aktualizację efektów kształcenia, aktualizacji i doskonalenia programów oraz planów studiów w kontekście wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oczekiwanych od absolwenta danego kierunku studiów, aktualizację i doskonalenie szczegółów programowych modułów/przedmiotów w aspekcie możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, doskonalenie systemu punktowego ECTS, doskonalenie i rozwój stosowanych metod weryfikacji efektów kształcenia oraz zasad oceniania. Podmioty je realizujące to Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia oraz Rady Programowe Kierunków, Rada Wydziału oraz Senat Uczelni.

Na Wydziale Zarządzania inicjatywa w zakresie projektowania efektów kształcenia związanych z

tworzeniem np. nowych kierunków czy zmian efektów kształcenia związanych z funkcjonującymi już kierunkami studiów podejmowana jest przez pracowników Wydziału w oparciu o rozpoznanie opinii i sugestii interesariuszy zewnętrznych oraz potrzeby rozwojowe Wydziału ujęte w Strategii jego rozwoju. Spośród pracowników, których kompetencje pozwalają na realizację takiego zadania powoływany jest zespół zadaniowy. Efekty poszczególnych etapów pracy zmierzających do uruchomienia nowego kierunku podlegają zatwierdzeniu przez Radę Wydziału. Przed przedstawieniem ich na posiedzeniu Rady Wydziału podlegają szczegółowej analizie i ocenie, zarówno pod kątem formalnym, jak i merytorycznym przez: Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia (WKJK) oraz Wydziałową Komisję ds. Kształcenia. Komisje rekomendują Radzie Wydziału przyjęcie bądź odrzucenie opiniowanego dokumentu. W dalszej kolejności przyjęty przez Radę Wydziału dokument np. projekt efektów kształcenia trafia pod obrady Senatu PL. Przed podjęciem przez Senat PL decyzji jest on opiniowany przez Radę Jakości PL i Senacką Komisję ds. Kształcenia. Dla realizacji tych zadań służy wzór wniosku o zatwierdzenie efektów kształcenia; Karta przedmiotu (sylabus), Konsultacje międzykatedralne treści programowych i efektów kształcenia; Indywidualna kontrola treści programowych i efektów kształcenia ujętych w sylabusach prowadzona przez Kierowników poszczególnych Katedr; Udział i opinia przedstawicieli studentów i interesariuszy zewnętrznych (w tym pracodawców); Analiza potrzeb rynku pracy. Wniosek o uruchomienie np. nowego kierunku studiów wymaga pisemnych opinii pracodawców.

Zakres, systematyczność i kompleksowość ocen efektów kształcenia oraz modułów/przedmiotów kształcenia prowadzi do ich zmian oraz przekłada się na proces ich projektowania. Identyfikuje się udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, którzy mają wpływ na kształtowanie efektów kształcenia. Efekty kształcenia są także projektowane z uwzględnieniem oczekiwań rynku pracy. W projektowaniu efektów kształcenia lub ich zmian wykorzystuje się także oceny efektów kształcenia prowadzonych na wszystkich formach kształcenia. Potwierdzono to w udostępnionej w czasie wizytacji dokumentacji, w tym w ankietach studenckich, przy pomocy której dokonuje się analizy i oceny efektów kształcenia oraz modułów kształcenia dla procesu ich projektowania, a także rozmów z Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia, a także z dokumentacji z posiedzeń Rady Wydziału.

Skuteczność działań naprawczych, korygujących i doskonalących wykorzystujących wyniki oceny efektów kształcenia, a konkretyzujących się w projektowaniu np. nowych efektów kształcenia należy uznać za realizujący założone cele w stopniu zadowalającym.

Na wydziale Zarządzania funkcjonuje Komisja ds. Jakości Kształcenia, w której znajduje się reprezentant studentów wydelegowany przez Samorząd Studencki. Z przeprowadzonej analizy dokumentów udostępnionych podczas wizytacji wynika, że student sporadycznie uczestniczy w posiedzeniach Komisji. Podczas wizytacji niemożliwe było spotkanie z reprezentantem studentów, natomiast pozostali członkowie Komisji zgodnie stwierdzili, iż student zawsze był informowany o spotkaniach Komisji. Samorząd Studencki uczestniczy w procesie zmian efektów kształcenia jako organ opiniotwórczy – opiniując powstałe już plany i programy studiów.

6.1.2. monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania

Monitorowanie stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia wchodzi w zakres WSZJK i służy do ich doskonalenia. Proces ten polega na ocenie ich zgodności z oczekiwaniami pracodawców oraz potrzebami rynku pracy (poprzez współpracę z interesariuszami zewnętrznymi w ramach prowadzonego procesu kształcenia) oraz z misją i strategią Uczelni, a realizowane jest poprzez ocenę realizacji procesu kształcenia, w tym organizacji i warunków prowadzenia zajęć, zaliczenia semestru, organizacji praktyk oraz proces dyplomowania. Istotnym elementem monitorowania i oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia na Uczelni jest system ankietyzacji mający na celu uzyskanie opinii studentów po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych, opinii pracowników o warunkach kształcenia, opinii pracodawców o kompetencjach absolwentów. Wyniki badań ankietowych są wykorzystywane w szczególności do doskonalenia jakości kształcenia i okresowej oceny nauczycieli akademickich.

Proces monitorowania dotyczy wszystkich form kształcenia, jest udokumentowany i wykorzystuje metody typowe dla tej formy kontroli (monitorowania), tj. oceny nauczycieli akademickich, oceny prac przejściowych i dyplomowych, hospitacje zajęć dydaktycznych, proces ankietyzacji.

Ocena stopnia osiągnięcia tych efektów odbywa się poprzez następujące ankiety: badania ankietowe pracodawców i absolwentów oraz systemu monitorowania karier absolwentów oraz ankiety oceny zajęć

dydaktycznych (poprzez studenta).

Monitorowanie stopnia osiągania efektów kształcenia jest realizowane przez wszystkie podmioty zajmujące się oceną i doskonaleniem efektów kształcenia wskazane w Wydziałowym systemie zapewnienia jakości kształcenia w zakresie wynikających z ich zadań. W monitorowaniu uczestniczą jednostki funkcjonujące w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia takie jak: Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, Komisje Programowe Kierunków, które przedkładają Dziekanowi, a poprzez niego, Radzie Wydziału wyniki swoich analiz i ocen. Uchwały Rady Wydziału są podstawą monitorowania osiągania zakładanych efektów kształcenia w całej Uczelni oraz na wszystkich kierunkach studiów, w tym ocenianego kierunku.

Monitorowanie oraz przegląd osiągania zakładanych efektów kształcenia oraz programów jest prowadzony w ciągu roku akademickiego (systematycznie), a ich efektem jest udoskonalanie programów kształcenia i planów studiów, a także korekta w obsadzie zajęć dydaktycznych.

Zespół oceniający zapoznał się ze sprawozdaniami podmiotów odpowiedzialnych za monitorowanie stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia, informacjami o bieżącym poziomie osiągania tych efektów, a także z zawartymi w tych sprawozdaniach rekomendacjami.

Po zakończeniu roku akademickiego zespół opiniujący dla kierunku dokonuje kompleksowej oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia dla wszystkich form i trybów studiów, dla obydwu semestrów. Ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia za rok 2014/2015 dla kierunku *zarządzanie* przedstawiono w czasie wizytacji. Raporty, o których mowa powyżej, są przekazywane Dziekanowi Wydziału oraz Pełnomocnikowi ds. Jakości, który wykorzystuje zawarte tam informacje w rocznym sprawozdaniu dotyczącym funkcjonowania Wydziałowego WSZJK. Rada Wydziału raz do roku na początku każdego roku akademickiego poświęca jedno posiedzenie na ocenę osiąganych na Wydziale efektów kształcenia oraz funkcjonowania systemu, zaś wnioski z nich wynikające są wykorzystywane w procesie doskonalenia jakości kształcenia, w tym m. in. programów studiów, obsady zajęć dydaktycznych.

Założeniem zarządzenia, o którym mowa powyżej, jest udział studentów w procesie weryfikacji efektów kształcenia poprzez wypełnianie ankiety. Ankieta dotyczy samooceny przez studentów osiągania przez nich efektów kształcenia. Wynik rozmowy z przedstawicielami studentów podczas spotkania z ZO PKA pozwala stwierdzić, iż jak dotąd nie wypełniali oni tej ankiety. Wynikać to może z faktu, iż zarządzenie to nie określa jasno terminu i sposobu przeprowadzania badań – uzależniając je od podmiotu inicjującego badanie, czyli nauczyciela akademickiego, rady programowej kierunku lub Wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia.

6.1.3. weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, *

Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć wchodzi w zakres wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia i objęta jest odrębnym zarządzaniem Rektora, o którym mowa w pkt. 6.1.

Proces weryfikacji osiągania efektów kształcenia jest prowadzony na wszystkich kierunkach kształcenia, poziomach i profilach studiów, dotyczy: weryfikacji wszystkich efektów kształcenia w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w tym weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia dla praktyk zawodowych, dla pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego, zgodności zakładanych efektów kształcenia z oczekiwaniami rynku pracy i obejmuje wszystkich pracowników Uczelni uczestniczących w procesie kształcenia, studentów, absolwentów oraz pracodawców. Ocena procesu weryfikacji tych efektów odbywa się poprzez ankietę do badania opinii studentów na temat znajomości i osiągnięcia efektów kształcenia z przedmiotu/modułu.

Podstawowym instrumentem weryfikacji prac dyplomowych jest określona w Regulaminie prowadzenia prac dyplomowych i dyplomowania - procedura dyplomowania, w ramach której jest stosowany program plagiat do weryfikacji samodzielności prac dyplomowych. Prace dyplomowe studentów podlegają procedurze antyplagiatowej wykorzystującej metodologię serwisu plagiat.pl.

Weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia służą przeglądy programowe, hospitacje zajęć, ewaluacja zajęć dydaktycznych, w tym metod i form kształcenia, a także system badań ankietowych adresowany do absolwentów i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego (pracodawcy), który ocenia stopień przygotowania zawodowego absolwentów, a także jakość zajęć dydaktycznych. System oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia opiera się na ocenie i weryfikacji efektów przedmiotowych z uwzględnieniem wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Weryfikacja

ta jest dokonywana w odniesieniu do każdego przedmiotu/modułu, jak i do praktyk zawodowych. W procesie weryfikacji wykorzystuje się systematycznie realizowaną analizę i ocenę sylabusów, co wynika z udostępnionej w czasie wizytacji dokumentacji.

Podmioty realizujące wskazane wyżej metody, tj. Rada Programowa kierunku, nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia oraz odpowiedzialni za przedmiot/moduł, pełnomocnik dziekana ds. praktyk studenckich, Biuro Karier oraz Rada Wydziału. Organy te sporządzają stosowne sprawozdania, które stają się przedmiotem Uchwał Rady Wydziału oraz decyzji Dziekana.

W skład systemu oceny wchodzi oceny końcowe wystawiane z poszczególnych przedmiotów/modułów, oceny lub zaliczenie praktyk studenckich, oceny z pracy dyplomowej oraz ocena z egzaminu dyplomowego. Weryfikacja osiągania efektów kształcenia polega na wystawianiu ocen poszczególnym studentom zgodnie z daną metodą i określonymi wcześniej kryteriami.

Proces weryfikacji osiągania efektów kształcenia jest prowadzony na wszystkich formach i rodzajach zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich w stosunku do przyjętych efektów kształcenia i metodami zapewniającymi skuteczną weryfikację stopnia ich osiągnięcia.

Na ocenianym kierunku jednym z mechanizmów weryfikacji jakości kształcenia jest systematyczna ankietyzacja. Ankiety dotyczące okresowej oceny jakości pracy pracowników dydaktycznych są przeprowadzane w Uczelni na mocy Zarządzenia Rektora, o którym mowa powyżej. Kwestionariusz ankietowy składa się z 9 pytań i jest przeprowadzany drogą elektroniczną. Nie zawiera on jednak pytań związanych z oceną adekwatności przyjętych metod oceniania do zakładanych efektów kształcenia, zgodności rzeczywistych zasad oceniania z zakładanymi, jak również ich przejrzystości. W opinii studentów wypełnianie ankiet mają wpływ na jakość kształcenia w Jednostce. Studenci zauważyli zmiany w sposobie prowadzenia zajęć przez nauczycieli, którzy dostawali gorsze oceny. Ankieta oceny nauczyciela akademickiego jest przeprowadzana raz w semestrze.

Studenci są informowani o formach wykrywania plagiatów głównie przez nauczycieli akademickich, nie tylko promotorów. Studenci zgodnie z *Wytocznymi do przygotowywania prac licencjackich, inżynierskich i magisterskich na Wydziale Zarządzania Politechniki Lubelskiej* są zobligowani do załączenia do pracy dyplomowej raportu podobieństwa z systemu antyplagiatoowego.

6.1.4. zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia nie określa procedur dotyczących zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Jednakże Uczelnia podjęła już działania w tym zakresie. Senat Uczelni Uchwałą z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się, określił zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, obowiązujący na wszystkich Wydziałach Uczelni.

W chwili obecnej na żadnym wydziale Politechniki Lubelskiej nie istnieją jeszcze procedury dotyczące działań w tym zakresie.

6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, *

Wykorzystanie wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia wchodzi w zakres WSZJK, a realizowane jest, poprzez zbieranie opinii absolwentów i pracodawców w drodze ankietyzacji, przez Biuro Karier po 1 roku i po 3 latach od dnia ukończenia studiów, a ich zwrotność wynosi średnio ok. 40 – 50%. Opinie te są wykorzystywane przez jednostki prowadzące kierunek studiów do tworzenia i doskonalenia programów kształcenia w celu ich dostosowania do potrzeb rynku pracy.

Raporty otrzymywane z BK są analizowane przez WZJK oraz przesyłane na Wydziały w celu ewentualnego wykorzystania wniosków w procesie modyfikacji programów kształcenia.

Wyniki monitoringu losów absolwentów opublikowane w 2013 roku wskazują, iż w pierwszym roku od ukończenia studiów pracę znalazło ok. 50% absolwentów, zaś w roku 2014 – 44%. Ponadto, weryfikacja programu kształcenia jest dokonywana z uwzględnieniem doświadczenia i sugestii absolwentów Wydziału.

Raport z badania losów absolwentów jest uwzględniany w rocznym sprawozdaniu z funkcjonowania WSZJK i przedstawiany Radzie Wydziału. Wnioski z nich wynikające są wykorzystywane do dokonywania zmian oraz modyfikacji efektów kształcenia. Z uzyskanych informacji podczas wizytacji ZO

PKA wynika, że Jednostka nie angażuje studentów w przygotowywanie ankiet absolwenckich, a studenci nie mają dostępu do opracowywanych wyników.

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej, *

Polityka kadrowa jako element WSZJK realizowana jest poprzez systematyczne analizowanie stanu kadry i potrzeb w tym zakresie, przestrzeganie przepisów dotyczących wymagań kwalifikacyjnych przy zatrudnianiu i przydzielaniu obowiązków dydaktycznych pracownikom, a w szczególności wymagań dotyczących tematyki i zakresu prowadzonych zajęć i prac dyplomowych, podnoszenie kwalifikacji pedagogicznych młodych nauczycieli akademickich, a także zapewnienie wysokiego poziomu pracy dydaktycznej i wychowawczej nauczycieli akademickich.

W ramach systemu doskonalenia jakości kadry akademickiej stosowane są oceny zajęć dydaktycznych (kwestionariusz oceny) przez studentów, hospitacje zajęć oraz zewnętrzna kontrola tych zajęć, której celem jest weryfikacja sposobu organizacji, właściwego przebiegu i prowadzenia zajęć przeprowadzana na wniosek prorektora ds. studenckich przez pracowników Działu Nauczania i Toku studiów. Z jej przebiegu sporządzany jest protokół i przekazywany Dziekanowi oraz Rektorowi.

Ocena pracowników administracyjnych jest przeprowadzana na podstawie kwestionariusza oceny pracy Dziekanatu/Działu Sprawy Studenckich realizowanej przez studentów co najmniej raz do roku, a jej wnioski przekazywane są Dziekanowi.

Zespół opiniujący, wyłoniony z osób stanowiących minimum kadrowe na kierunku dokonuje oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia za dany rok akademicki. Szczegółowe wnioski obejmują także przedmioty, dla których nie osiągnięto w zadawalającym stopniu efektów kształcenia (liczba ocen niedostatecznych w pierwszym terminie). Informacje i wnioski przedstawiane są Dziekanowi Wydziału i stanowią przesłankę do podejmowania decyzji kadrowych.

Analiza tych działań i stosowanych w ich ramach metod dowodzi, że ich przedmiotem jest cała sfera aktywności dydaktycznej pracowników.

System zapewnienia jakości kształcenia nie obejmował oceny pracowników na umowę o dzieło, co świadczy o jego małej skuteczności.

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

Wykorzystanie wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej obejmują procedury opisane w poprzednim kryterium (6.1.6).

Dokumentacja sporządzona w celu oceny kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku studiów a opisanej w poprzednim kryterium jest podstawą formułowania wniosków i zaleceń, które stanowią podstawę prowadzonej przez Dziekana i Władze Uczelni polityki doskonalenia jakości realizacji procesu kształcenia przez kadrę akademicką oraz kreowanej polityki kadrowej Uczelni.

W ramach systemu doskonalenia jakości kadry dydaktycznej stosowane są oceny zajęć przez studentów, hospitacje zajęć oraz zewnętrzna kontrola tych zajęć, które odbywają się zgodnie z ujednoliconymi zasadami Uczelnianymi. Wnioski i analizy dokonywane w ramach tych ocen przekazywane są Dziekanowi oraz Rektorowi. Każda osoba prowadząca zajęcia podlega indywidualnej ocenie.

Wyniki z przeprowadzanych badań dotyczących okresowej oceny jakości pracy pracowników dydaktycznych są opracowywane w postaci zbiorczych zestawień. Nie są one podawane do wiadomości ogółu studentów. Ocena studentów jest uwzględniana w okresowej ocenie nauczycieli akademickich.

W czasie wizytacji przedstawiono syntetyczne wnioski z przeprowadzonej ankietyzacji, które zostały przedstawione na spotkaniu władz Wydziału z pracownikami w listopadzie 2014 r. Wskazano m. in. elementy wymagające doskonalenia, oraz raport z ankietyzacji z roku 2013/2014.

Wnioski z oceny nauczycieli akademickich prowadzą, co stwierdzono analizując przedłożone przez Uczelnię dokumenty, do zmian w obsadzie zajęć dydaktycznych, organizowaniem szkoleń metodycznych z zakresu nowoczesnych technologii w dydaktyce oraz szkoleń w zakresie zapewnienia właściwej jakości kadry dydaktycznej oraz jakości kształcenia.

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów,

WSZJK nie obejmuje zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej w sensie formalnym, ujmuje natomiast środki wsparcia dla studentów. Określają je regulaminy ustalania wysokości,

przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych. Za funkcjonowanie tego obszaru odpowiada Kanclerz oraz prorektor ds. studenckich. Monitoring warunków socjalnych procesu kształcenia opiera się na okresowo przeprowadzanych analizach wykonywanych przez Dział Spraw Studenckich w zakresie pomocy materialnej dla studentów.

Problematyka przeglądu infrastruktury Wydziału stanowi element arkusza samooceny Wydziału i była przedmiotem dyskusji Wydziałowej Komisji ds. Jakości. Zadanie przeglądu infrastruktury Wydziału decydującej o jakości procesu kształcenia zostało wpisane jako zadanie do realizacji w miesiącu marcu 2015 w harmonogramie działania Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Punkt ten nie został zrealizowany z powodu dużego obciążenia Komisji zadaniami związanymi z uruchamianiem 3 nowych kierunków studiów. Wg deklaracji władz Wydziału zadanie to zostanie ujęte w harmonogramie prac Komisji na rok bieżący.

Wyniki cząstkowych analiz pozwalają na stwierdzenie, że środki wsparcia dla studentów w zakresie merytorycznym, organizacyjnym i materialnym są odpowiednie w stopniu podstawowym do realizacji efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Jednostka nie posiada procedur włączających studentów w ocenę zasobów materialnych wykorzystywanych w procesie kształcenia na wizytowanym kierunku, jak również nie prowadzi badań oceny satysfakcji ze studiowania

Wskazane byłoby włączenie w realizowany dotąd zestaw działań zamierzających do zapewnienia właściwej realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku, w tym w zakres WSZJK, procedury oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej, oraz objęcie tą procedurą wszystkich interesariuszy wewnętrznych uczestniczących w procesie realizacji procesu kształcenia, tj. nauczycieli akademickich, pracowników administracji itp. Analiza zasobów materialnych powinna być przedmiotem ciągłego doskonalenia.

6.1.9. sposób gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia

Analiza sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia przez Wydział, a dotyczących tego kryterium upoważnia do stwierdzenia, iż proces ich gromadzenia i analizowania jest określony formalnie. Podstawowe jednostki organizacyjne są zobowiązane do gromadzenia, analizowania i wykorzystywania w działaniach doskonalących kształcenie, informacji uzyskiwanych ze źródeł zewnętrznych i wewnętrznych mających wpływ na poprawę jakości realizowanych procesów.

Analiza dokumentacji udostępnionej w czasie wizytacji pozwala na stwierdzenie, iż opinie wydawane przez Komisję ds. Jakości Kształcenia oraz protokoły zebrań z posiedzeń Komisji ds. Jakości Kształcenia gromadzi Sekretariat Wydziału i Pełnomocnik ds. Jakości, przechowuje Pełnomocnik ds. Jakości. Ocenę osiągniętych efektów kształcenia (realizowaną w każdym semestrze dla każdego przedmiotu/modułu przez prowadzących zajęcia) przechowuje prowadzący zajęcia, protokoły zbiorcze zaś Dziekanat. Kompleksowa ocena osiągniętych efektów kształcenia (realizowana pod koniec każdego roku akademickiego dla każdego kierunku studiów przez radę programową kierunku) przygotowuje zespół opiniujący i przedkłada Dziekanowi Wydziału, przechowuje Sekretariat Wydziału. Wyniki oceny zajęć przez studentów uzyskane po każdym semestrze (raporty opracowuje Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, raporty indywidualne otrzymują kierownicy katedr i zainteresowani pracownicy) raporty zbiorcze otrzymuje i gromadzi Rektor Politechniki Lubelskiej.

Coroczne sprawozdanie z funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Zarządzania, przedstawiane Radzie Wydziału przez Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia na początku każdego roku akademickiego – przygotowuje pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia, otrzymuje i archiwizuje Rektor, informacja przedstawiana jest na Radzie Wydziału, protokół przechowywany w Sekretariacie Wydziału. Przygotowywany przez Dziekana co dwa lata kwestionariusz samooceny jednostki organizacyjnej Politechniki Lubelskiej jest przez niego przedstawiany Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz przekazywany Rektorowi.

W czasie wizytacji przedłożono dokumenty potwierdzające, iż wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest przedmiotem obrad jednostek realizujących to kształcenie, to jest: protokoły Rady Wydziału, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Rady Programowej.

Analiza danych ma charakter interpretacji jakościowych oraz ilościowych w postaci dokładnych statystyk. Ich gromadzenie odbywa się systematycznie w odniesieniu do poszczególnych etapów procesu

kształcenia. Zbierane materiały są uporządkowane i uwzględniają rekomendacje związane z zapewnieniem i doskonaleniem procesu dydaktycznego. Analizy zbiorcze są przekazywane przez podmioty realizujące poszczególne procesy i procedury WSZJK do oceny władz dziekańskich i władz Uczelni, zgodnie ze strukturą zarządzania procesem zapewnienia jakości kształcenia.

Dokumenty te potwierdzają sformułowane wyżej wnioski, a także analizy kryteriów 6.1.1 - 6.1.8.

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

Dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach nie jest ujęty w systemie jako proces oraz nie jest objęty określoną procedurą.

W zakresie polityki informowania studentów nt. efektów kształcenia oraz innych istotnych dla procesu dydaktycznego elementów, Wydział Zarządzania realizuje powszechnie obowiązujące standardy w tym zakresie. Wszystkie ważne informacje dostępne są na stronie internetowej Wydziału. Dotyczą w szczególności: programów studiów wraz z sylabusami; rozkładów zajęć (ponadto rozkłady wywieszone są na tablicach informacyjnych); informacji nt. przedmiotów obieralnych; informacji dot. procesu dyplomowania (procedury i wytyczne do pobrania dokumentów niezbędnych w toku studiów). Za umieszczenie wymienionych informacji na stronie internetowej odpowiada Dziekanat. Natomiast za informacje dotyczące wymiany międzynarodowej (program Erasmus) na stronie internetowej odpowiada Wydziałowy Koordynator Programu Erasmus; zaś za informacje nt. Wydziałowego WSZJK - Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia.

Podane informacje dostępne są w odpowiednich zakładkach Wydziałowej strony www.wz.pollub.pl.

Należy także podkreślić, iż Wydział Zarządzania korzysta z systemu „Wirtualny Dziekanat”, co pozwala studentom na bieżąco śledzić wyniki kształcenia i ułatwia ich obsługę, zarówno przez prowadzących zajęcia, jak też przez Dziekanat.

Ważną rolę w działaniach rozpowszechniających informacje o procesie kształcenia odgrywa również komunikacja zewnętrzna i wewnętrzna realizowana za pomocą nowoczesnych metod i środków uzupełniana przez zebrania w jednostkach organizacyjnych.

Oceniając powyższe należy uznać je za zapewniające wszystkim interesariuszom wewnętrznym dostęp do informacji o procesie kształcenia i jego wynikach w stopniu odpowiadającym jego potrzebom.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

Kompleksową ocenę funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Zarządzania stanowią coroczne sprawozdania oraz przygotowywane w cyklu dwuletnim arkusze samooceny jednostki.

Sprawozdania z funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Zarządzania, zgodnie z obowiązującym w Politechnice Lubelskiej wzorem, opracowywane są na zakończenie każdego roku akademickiego. Sprawozdanie jest przekazywane wraz z harmonogramem pracy Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia na rok przyszły do Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia. Treść tego sprawozdania wraz z omówieniem wyników ankietyzacji oraz szeroko rozumianej problematyki związanej z jakością kształcenia, przedstawiana jest na posiedzeniu Rady Wydziału przez Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia. Do wglądu Zespół Wizytujący miał informacje nt. jakości kształcenia oraz funkcjonowania WSZJK na Wydziale Zarządzania za rok 2013/2014 oraz 2014/2015. Informacja ta składa się z następujących części:

- działania w zakresie jakości kształcenia,
- ankietyzacja wraz z zestawieniem ocen i wniosków,
- wyniki monitorowania karier absolwentów Wydziału,
- ocena jakości kształcenia na Wydziale,
- najważniejsze niezgodności formalne względem wymagań WSZJK.

Wnioski końcowe wraz zaleceniami świadczą o ważności wykonanych analiz kształcenia. Brak natomiast jakichkolwiek informacji o prowadzonym kształceniu poza siedzibą Uczelni i jej niskiej jakości, o niewłaściwej obsadzie zajęć dydaktycznych nauczycielami zatrudnionym na podstawie umowy o dzieło, co świadczy, o tym że system ten identyfikuje problemy, które wprost odbywają się jedynie na Wydziale,

a kształcenie poza siedzibą jest niewidoczne w problematyce jakości kształcenia i traktowane jest jako kształcenie „zlecone na zewnątrz”.

Ocena spełnienia kryterium 6.2 - znacząco

Coroczne sprawozdania z funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Zarządzania identyfikuje problemy jakości kształcenia i wskazuje działania do realizacji, a wnioski końcowe wraz zaleceniami świadczą o dużej ważności wykonanych analiz kształcenia.

Brak jakichkolwiek informacji o prowadzonym kształceniu poza siedzibą Uczelni, niewłaściwej obsadzie zajęć dydaktycznych świadczy, o tym że system ten identyfikuje problemy, które wprost odbywają się jedynie na Wydziale, a kształcenie poza siedzibą jest niewidoczne.

* - stopień spełnienia oznaczonego gwiazdką kryterium III i II stopnia warunkuje ocenę kryterium nadrzędnego, tj. odpowiednio II i I stopnia

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

W obszarze kształcenia Wydział właściwie zidentyfikował niektóre ze swoich słabych i silnych stron. Niewątpliwie, również w ocenie zespołu Oceniającego, słabą stroną jest brak pełnej oferty kształcenia w języku obcym, co jest niezbędne biorąc pod uwagę stosunkowo dużą liczbę studentów przyjeżdżających. Wydział powinien również podejmować wysiłki w kierunku wykorzystania platformy e-learningowej w procesie kształcenia.

Zidentyfikowana szansa polegająca na wzroście zainteresowania studentów innych Uczelni studiami II stopnia na Wydziale Zarządzania ma swoje odzwierciedlenie w proporcji liczby studentów na I i II stopniu. Jednak procesowi zwiększania liczby studentów na II stopniu powinien towarzyszyć skuteczny system weryfikacji wiedzy kandydatów przychodzących po I stopniu studiów na kierunkach spoza dziedziny nauk ekonomicznych.

Ponadto właściwym kierunkiem jest rozszerzanie współpracy Wydziału z otoczeniem społeczno – gospodarczym, w kontekście wzrostu zainteresowania przedsiębiorstw regionalnych pozyskiwaniem do pracy absolwentów Wydziału Zarządzania.